

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κυπριακή Δημοκρατία

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «Θ.Α.Ε.Ι.Α» 2021-2027

ΣΧΕΔΙΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΝΕΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ

Προκήρυξη 2021

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΜΑΙΟΣ 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΣΚΟΠΟΣ	5
2. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	5
3. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	6
4. ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	6
5. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ	7
6. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	7
7. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	9
8. ΌΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	11
9. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	13
9.1 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ.....	13
9.2. ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ	16
9.3 ΑΝΩΤΑΤΑ ΌΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	22
10. ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ.....	23
11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΈΝΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	24
11.1 Έλεγχος Τυπικών Προϋποθέσεων και Δικαιολογητικών	24
11.2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	25
11.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΕΝΤΑΧΘΟΥΝ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ	25
12. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΈΡΓΩΝ – ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΩΝ ΧΟΡΗΓΙΩΝ	27
13. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΟΡΕΙΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΈΡΓΩΝ	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. 27
14. ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΧΟΡΗΓΙΑΣ	27
15. ΚΥΡΩΣΕΙΣ - ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ	30
16. ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ.....	33
17. ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ– ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	35
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι - ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	36
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ – ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ.....	40
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ – ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ / ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	42

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV – ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ	45
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V – ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ.....	50
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI - ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΈΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (S3CY)	53

ΣΧΕΔΙΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΝΕΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Με βάση το Κανονιστικό πλαίσιο των Ταμείων της Πολιτικής Συνοχής στην Κύπρο κατά τη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου (ΠΠ) 2021-2027 θα υλοποιηθούν Προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ).

Το παρόν Σχέδιο δύναται να συγχρηματοδοτηθεί, στο πλαίσιο της Πολιτικής Συνοχής και των παρεμβάσεων της νέας ΠΠ 2021-2027, που στόχο έχουν την προώθηση της δημιουργίας νέων, βιώσιμων, δυναμικών, εξελίξιμων και ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, δίνοντας έμφαση σε ειδικές ομάδες πληθυσμού.

Ταυτότητα Σχεδίου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Θ.Α.Ε.Ι.Α «Θεμέλια Αλλαγής Ευημερίας, Ισότητας και Ανάπτυξης»
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	1: Ανταγωνιστική, Έξυπνη και Ψηφιακή Οικονομία
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	1(iii): Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργίας θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Περιοχές υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2021-2027
ΣΧΕΔΙΟ	Ενίσχυση Νέας Επιχειρηματικής Δραστηριότητας
ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Νέοι και νέες από την ηλικιακή ομάδα 18-29 χρονών, άνδρες από 30 μέχρι 50 χρονών και γυναίκες από 30 μέχρι 55 χρονών που δεν είχαν επιχειρηματική δραστηριότητα τους τελευταίους έξι (6) μήνες πριν την υποβολή αίτησης
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	€30 εκ (Προγραμματική Περίοδος 2021-2027)

Το Σχέδιο είναι προσαρμοσμένο και θα εφαρμοσθεί με βάση τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis). Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2020/972 της Επιτροπής της 2^{ας} Ιουλίου 2020, η περίοδος εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αρ. 1407/2019 έχει παραταθεί κατά τρία (3) έτη, δηλαδή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023.

1. Σκοπός

Το Σχέδιο αποσκοπεί στην ανάπτυξη, υποστήριξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας μεταξύ των νέων από **18 έως 29 ετών**, των ανδρών από **30 μέχρι 50 ετών** και των γυναικών από **30 μέχρι 55 ετών**, που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά σε οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα εξαιρουμένων αυτών που περιλαμβάνονται στο **Παράρτημα Ι** που επισυνάπτεται **«Μη επιλέξιμες οικονομικές δραστηριότητες»**, αξιοποιώντας τις γνώσεις, την εμπειρία, την κατάρτιση και τα talέντα τους. Ο σκοπός αυτός προβλέπεται να επιτευχθεί με την αξιοποίηση κινήτρων υπό τη μορφή μη επιστρεπτέων χρηματοδοτικών ενισχύσεων.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, στη χρήση καινοτόμων μεθόδων παραγωγής και προώθησης των προϊόντων και υπηρεσιών, στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στον τομέα του περιβάλλοντος και γενικά στην προώθηση σύγχρονων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με στόχο τη δημιουργία νέων βιώσιμων, δυναμικών, εξελίξιμων και ανταγωνιστικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)¹.

2. Χρηματοδότηση του Σχεδίου

Το Σχέδιο θα συγχρηματοδοτηθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) της Ε.Ε. στα πλαίσια της Πολιτικής Συνοχής στην Κύπρο κατά την ΠΠ 2021-2027.

Το συνολικό ποσό που θα διατεθεί για τις ανάγκες του Σχεδίου ανέρχεται στα **€30 εκ.** Ο προϋπολογισμός αυτός δύναται να τροποποιηθεί.

---

¹ Μικρομεσαίες επιχειρήσεις και η διάκριση τους σε πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες, είναι αυτές που ορίζονται σύμφωνα με τη Σύσταση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με ημερομηνία 06/05/2003 και αρ. 2003/361/ΕΚ.

3. Περίοδος Εφαρμογής του Σχεδίου

Το Σχέδιο θα εφαρμόζεται κατά την ΠΠ 2021-2027 και οι δυνητικοί Δικαιούχοι θα μπορούν να υποβάλουν αιτήσεις/ προτάσεις σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, οι οποίες θα ορίζονται στη σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (ΠρΥΠ).

4. Φορέας Υλοποίησης

Την ευθύνη της διαχείρισης και εφαρμογής του Σχεδίου, έχει το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΥΕΕΒ), ως Ενδιάμεσος Φορέας (ΕΦ) του Σχεδίου και συγκεκριμένα η **Υπηρεσία Βιομηχανίας και Τεχνολογίας** του Υπουργείου η οποία αναλαμβάνει:

- Την ενημέρωση και πληροφόρηση των ενδιαφερομένων σε όλα τα θέματα που σχετίζονται με το Σχέδιο. Τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας θα αναληφθούν σύμφωνα με τις πρόνοιες των σχετικών Κανονισμών των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) και τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της Διαχειριστικής Αρχής.
- Την οργάνωση της απαραίτητης υποδομής, την ηλεκτρονική παραλαβή, ταξινόμηση και καταχώρηση των αιτήσεων/ προτάσεων, τον έλεγχο των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής και των απαιτούμενων δικαιολογητικών και την παροχή κάθε μέσου που απαιτείται για την πλήρη διοικητική υποστήριξη του Σχεδίου.
- Την υποστήριξη της διαδικασίας αξιολόγησης και ένταξης των προτάσεων στο Σχέδιο.
- Την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης και ολοκλήρωσης των έργων μέσα στα πλαίσια του συστήματος παρακολούθησης που καθορίζεται και τη διεκπεραίωση των διαδικασιών πληρωμής των δικαιούχων.
- Τον έλεγχο και επαλήθευση/ βεβαίωση των δαπανών και της φυσικής προόδου, σύμφωνα με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου και των διαδικασιών επαληθεύσεων που καθορίζεται από τη Διαχειριστική Αρχή.
- Τον έλεγχο για τη συμμόρφωση των επιχειρήσεων που εντάσσονται στο Σχέδιο, με τις Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές.

5. Επιτροπή Αξιολόγησης και Βαθμολόγησης

Οι αξιολογήσεις και βαθμολογήσεις των υποβαλλομένων προτάσεων διενεργούνται από Επιτροπή η οποία απαρτίζεται από:

- ένα Λειτουργό της Υπηρεσίας Βιομηχανίας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (Πρόεδρος)
- ένα Λειτουργό του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας
- έναν εκπρόσωπο της Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού & Ανάπτυξης (ΓΔ ΕΠΣΑ)
- έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- έναν εκπρόσωπο (μόνιμο Λειτουργό) του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου

Η Επιτροπή βαθμολογεί τις αιτήσεις με βάση τα **κριτήρια επιλογής** και υποβάλλει τα αποτελέσματά της για επικύρωση στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου.

Η Επιτροπή κατά τις συνεδρίες της έχει απαρτία όταν παρευρίσκονται τουλάχιστον τα τρία από τα πέντε μέλη της, περιλαμβανομένου και του Προέδρου της και το έργο της υποστηρίζεται από Λειτουργούς της Υπηρεσίας. Σε περίπτωση έκτακτης απουσίας ή κωλύματος του Προέδρου της Επιτροπής, τον αντικαθιστά ο εκπρόσωπος της ΓΔ ΕΠΣΑ.

6. Γενικό Πλαίσιο Υλοποίησης του Σχεδίου

6.1 Τα στάδια υλοποίησης του Σχεδίου είναι:

- ❖ Η δημόσια πρόσκληση για ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων από τους Δικαιούχους. Η πρόσκληση γίνεται με απόφαση του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, η οποία ανακοινώνεται δια των μέσων μαζικής ενημέρωσης και λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα δημοσιότητας και πληροφόρησης σύμφωνα με τις πρόνοιες των σχετικών Κανονισμών των ΕΔΕΤ και τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της Διαχειριστικής Αρχής. Σημειώνεται ότι, η πρόσκληση θα παραμείνει ανοιχτή κατά τη διάρκεια όλης της Προγραμματικής Περιόδου ή μέχρι εξαντλήσεως του διαθέσιμου

προϋπολογισμού και θα διακόπτεται για καθορισμένο χρονικό διάστημα ανά έτος².

- ❖ Η υποβολή ηλεκτρονικής αίτησης από τους δυνητικούς Δικαιούχους στο σύστημα κατά την περίοδο υποβολής των αιτήσεων.
- ❖ Η αρχική εξέταση των αιτήσεων από την Υπηρεσία Βιομηχανίας και Τεχνολογίας του Υπουργείου. Θα ελέγχεται κατά πόσο οι αιτήσεις που θα υποβληθούν, πληρούν τις τυπικές προϋποθέσεις για ένταξή τους στο Σχέδιο, τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, πληρότητας και κανονικότητας του έργου και τη συμβατότητά τους με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές (τα κριτήρια αυτά περιγράφονται στο συνημμένο **Παράρτημα II**).
- ❖ Η αξιολόγηση και βαθμολόγηση των υποβαλλομένων προτάσεων από την Επιτροπή Αξιολόγησης και Βαθμολόγησης σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης των προτάσεων του Σχεδίου (επισυνάπτονται ως **Παράρτημα III**).
- ❖ Ο ΕΦ (ΥΕΕΒ) δύναται να πραγματοποιεί επιτόπιους ελέγχους για επαλήθευση στοιχείων/ πληροφοριών που αναφέρονται στην αίτηση.
- ❖ Η ένταξη στο Σχέδιο των προτάσεων που θα επιλεγούν, με επικύρωση του Γενικού Διευθυντή του ΥΕΕΒ (ανά δέσμες). Ο συνολικός αριθμός προτάσεων που θα ενταχθούν στο Σχέδιο θα εξαρτηθεί από το διαθέσιμο κονδύλι.
- ❖ Η ενημέρωση των αιτητών για έγκριση ή απόρριψη της πρότασής τους.
- ❖ Η υπογραφή της **Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης** μεταξύ του Ενδιάμεσου Φορέα (ΥΕΕΒ) και των Δικαιούχων που τελικά θα ενταχθούν στο Σχέδιο.
- ❖ Η υλοποίηση του έργου από το Δικαιούχο, η διοικητική επαλήθευση των αιτημάτων για καταβολή χορηγίας και η επιτόπια επαλήθευση του έργου από τον Ενδιάμεσο Φορέα.
- ❖ Η καταβολή της χορηγίας προς το Δικαιούχο.

6.2 Τα παρεχόμενα με το Σχέδιο αυτό κίνητρα έχουν την μορφή χρηματοδοτικών ενισχύσεων για την υλοποίηση συγκεκριμένων επιχειρηματικών σχεδίων. Η χρηματοδότηση, μετά την ολοκλήρωση του έργου, αφορά μη επιστρεπτές επιχορηγήσεις επιλέξιμων δαπανών.

---

² Όλες οι σχετικές λεπτομέρειες θα ανακοινωθούν με την έναρξη του Σχεδίου μέσω της ιστοσελίδας της Υπηρεσίας Βιομηχανίας & Τεχνολογίας του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας.

7. Δικαιούχοι - Προϋποθέσεις Συμμετοχής

7.1 Δικαίωμα συμμετοχής στο Σχέδιο έχουν:

Νέοι και νέες, άνδρες και γυναίκες, που διαμένουν νόμιμα σε περιοχές που ασκείται αποτελεσματικός έλεγχος από την Κυπριακή Δημοκρατία, τουλάχιστον, για έξι (6) μήνες πριν την υποβολή της αίτησής τους και έχουν δικαίωμα ελεύθερης πρόσβασης σε εργασία. **Σημειώνεται ότι, πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας που αποδεδειγμένα, για λόγους εργασίας, σπουδών ή μετεκπαίδευσης δεν είχαν τη μόνιμη διαμονή τους στις ελεγχόμενες από το Κράτος περιοχές τουλάχιστον για έξι (6) μήνες πριν την υποβολή της αίτησης, έχουν το δικαίωμα υποβολής αίτησης στα πλαίσια του Σχεδίου αυτού, νοουμένου ότι η άμεση οικογένεια τους (σύζυγος, γονείς, αδέρφια), πληροί το υπό αναφορά κριτήριο.**

- Είναι (α) νέοι και νέες ηλικίας 18 μέχρι 29 ετών (δηλαδή έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους και δεν έχουν κλείσει το 30^ο έτος κατά την ημερομηνία υποβολής της πρότασής τους), (β) άνδρες στην ηλικιακή ομάδα των 30 μέχρι 50 (δηλαδή έχουν συμπληρώσει το 30^ο έτος της ηλικίας τους και δεν έχουν κλείσει το 51^ο έτος κατά την υποβολή της πρότασής τους) και (γ) γυναίκες στην ηλικιακή ομάδα των 30 μέχρι 55 (δηλαδή έχουν συμπληρώσει το 30^ο έτος της ηλικίας τους και δεν έχουν κλείσει το 56^ο έτος κατά την υποβολή της πρότασής τους).
- Είναι άνεργοι ή μισθωτοί κατά την ημερομηνία υποβολής της πρότασής τους.
- Δεν ασκούσαν επιχειρηματική δραστηριότητα τουλάχιστον έξι (6) μήνες πριν την ημερομηνία υποβολής της πρότασής τους.

Ως έναρξη άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας νοείται η έναρξη επαγγέλματος ως αυτοεργοδοτούμενος ή η συμμετοχή σε ενεργή επιχείρηση ως εταίρος με ποσοστό πέραν του 25%.

Διευκρινίζεται ότι, φυσικά πρόσωπα που αποδεδειγμένα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους **μόνο σε έναν εργοδότη** με το σύστημα της «μίσθωσης υπηρεσιών» και υποχρεούνται να καταβάλλουν Κοινωνικές Ασφαλίσεις ως αυτοεργοδοτούμενα, δεν θεωρείται ότι ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα.

- Θα εγκαταστήσουν την επιχείρησή τους σε περιοχές της Κύπρου που ελέγχονται από την Κυπριακή Δημοκρατία. Επιχειρήσεις που προτίθενται να εγκατασταθούν σε περιοχές των Βρετανικών Βάσεων δεν καλύπτονται από το Σχέδιο, σύμφωνα με το πρωτόκολλο αρ.3 της Συνθήκης Προσχώρησης της Κύπρου στην Ε.Ε. και τέτοιες προτάσεις/ αιτήσεις δε θα γίνονται αποδεκτές.

7.2 Στο Σχέδιο δεν εντάσσονται επιχειρηματικές δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στον Πίνακα του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης της Ε.Ε. (περιλαμβάνεται στο **Παράρτημα Ι** του παρόντος Οδηγού και ii) επιχειρήσεις που ιδρύονται ή/ και λειτουργούν με το σύστημα της δικαιόχρησης (franchising).

Σε περιπτώσεις όπου η επενδυτική πρόταση περιλαμβάνει και μη επιλέξιμες συμπληρωματικές δραστηριότητες, η επιχορήγηση θα καλύπτει μόνο τις δαπάνες που σχετίζονται με την βασική/ κύρια επιλέξιμη δραστηριότητα.

7.3 Οι αιτητές/τριες που θα ενταχθούν στο Σχέδιο, θα εγγραφούν ως αυτοεργοδοτούμενοι ή μπορούν, αν το επιθυμούν, να εγγράψουν εταιρεία ή συνεταιρισμό. Σε τέτοια περίπτωση οι δικαιούχοι μέτοχοι ή συνεταίροι τους θα πρέπει να δηλωθούν ως εργοδοτούμενοι της εταιρείας/ συνεταιρισμού τους και θα πρέπει να παραμείνουν εργοδοτούμενοι/ες της εταιρείας/ συνεταιρισμού που θα δημιουργηθεί για περίοδο τριών (3) τουλάχιστον χρόνων από την ολοκλήρωση της υλοποίησης των έργων. **Νοείται ότι την ίδια υποχρέωση έχουν και οι αυτοεργοδοτούμενοι.**

7.4 Σε περίπτωση εταιρείας ή/ και συνεταιρισμού απαραίτητη προϋπόθεση είναι να μετέχουν στο κεφάλαιό της δικαιούχοι κατά τις διατάξεις του παρόντος Σχεδίου σε ποσοστό τουλάχιστον 75% και να έχουν αποκλειστικά τη διαχείριση της επιχείρησης. Σε κάθε πρόταση δύναται να συμμετέχουν περισσότεροι του ενός δικαιούχου. **Πρόσθετα σημειώνεται ότι, σε αυτή μπορούν να συμμετέχουν μέχρι τέσσερις επιλέξιμοι εταίροι και μέχρι δύο μη επιλέξιμοι εταίροι.**

7.5 Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή νομικών προσώπων ως μετόχων/ εταίρων.

7.6 Κάθε επιλέξιμο φυσικό πρόσωπο έχει δικαίωμα συμμετοχής σε **μία (1) μόνο** πρόταση. Σε περίπτωση συμμετοχής (ως επιλέξιμος εταίρος) σε περισσότερες από μία προτάσεις στο Σχέδιο, οι προτάσεις στις οποίες θα συμμετέχει το ίδιο φυσικό πρόσωπο θα απορρίπτονται όλες, ανεξαρτήτως της συμμετοχής άλλων προσώπων.

7.7 Ο αιτούμενος προϋπολογισμός και οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών του επιχειρηματικού σχεδίου πρέπει να είναι σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στα άρθρα 8 και 9 του παρόντος Οδηγού.

Για τους Δικαιούχους του Σχεδίου πρόσθετα θα πρέπει να ισχύουν τα εξής:

- Επιχείρηση που έχει:

α) οριστική καταδικαστική απόφαση δικαστηρίου για δόλο, απάτη ή/ και άλλο αδίκημα, που συντελέστηκε σε σχέση με οποιοδήποτε Σχέδιο Χορηγιών του ΥΕΕΒ ή και άλλων αρμόδιων Αρχών,

β) απόφαση του ΥΕΕΒ για τον αποκλεισμό της για τρία (3) χρόνια από όλα τα Σχέδια Χορηγιών του Υπουργείου και για λήψη περαιτέρω νομικών μέτρων,

δε δικαιούται χορηγία στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου εκτός και αν έχουν παρέλθει τρία (3) χρόνια από την ημερομηνία των ως άνω αποφάσεων.

Η επενδυτική πρόταση θα πρέπει να μην αντιβαίνει τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη.

8. Όρια Επιλέξιμου Προϋπολογισμού και Ποσοστό Χρηματοδότησης

α) Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα όρια του προϋπολογισμού των προτάσεων (μη περιλαμβανομένου του ΦΠΑ), καθώς επίσης και το ποσοστό της Δημόσιας Χρηματοδότησης:

Ανώτατο όριο επιλέξιμου συνολικού προϋπολογισμού της πρότασης	Μεταποίηση Ηλεκτρονικό Εμπόριο, Υπηρεσίες, Τουρισμός	€ 120,000
Ελάχιστο όριο επιλέξιμου συνολικού προϋπολογισμού της πρότασης		€10.000
Ποσοστό Δημόσιας Χρηματοδότησης επί του συνολικού εγκεκριμένου/ επιλέξιμου προϋπολογισμού της πρότασης	Κατηγορία (Α) (18-29 ετών)	70%
	Κατηγορίες: (Β) Άνδρες 30-50 ετών και (Γ) Γυναίκες 30-55 ετών	60%

Διευκρινίζεται ότι, για κάθε επιχείρηση που δικαιούται χορηγία ή σσνος σημασίας θα εφαρμόζεται ο Κανονισμός (ΕΚ) αρ.1407/2013 της Επιτροπής που αφορά τις ενισχύσεις ή σσνος σημασίας, η διάρκεια εφαρμογής του οποίου έχει παραταθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023.

Με βάση το Άρθρο 3, παράγραφος 2 του Κανονισμού, το συνολικό ποσό των χορηγιών ήσσονος σημασίας που μπορεί να παραχωρηθεί σε μια ενιαία επιχείρηση ανά τρία (3) οικονομικά έτη ανέρχεται στις €200.000.

β) Το υπόλοιπο ποσό, πέραν της Δημόσιας Χρηματοδότησης, για την κάλυψη του συνολικού προϋπολογισμού θεωρείται **ίδια συμμετοχή** για την υλοποίηση του έργου. Η ίδια συμμετοχή δύναται να καλυφθεί είτε με δανεισμό από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, είτε με ίδιους πόρους.

Η **ίδια συμμετοχή** θα αποδεικνύεται από επίσημα στοιχεία που θα υποβάλλονται με την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης πχ. λογαριασμοί καταθέσεων, επιστολή/βεβαίωση τράπεζας κτλ. στο όνομα του αιτητή ή/ και στο όνομα συγγενικών προσώπων του αιτητή μέχρι 4^{ου} βαθμού ή και εξ' αγχιστείας ή/ και των μη επιλέξιμων εταίρων που αναφέρονται στην αίτηση. Σε περίπτωση που τα ίδια κεφάλαια προέρχονται από συγγενικά πρόσωπα μέχρι 4^{ου} βαθμού ή και εξ' αγχιστείας ή/ και τους μη επιλέξιμους εταίρους θα πρέπει να υποβάλλεται ξεχωριστή Υπεύθυνη Δήλωση/ Δέσμευση στην οποία να αναφέρεται η σχέση με τον αιτητή και η πρόθεση τους για παραχώρηση ιδίων κεφαλαίων στους αιτητές για χρηματοδότηση της επένδυσής τους.

Στην περίπτωση **τραπεζικού δανεισμού** για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής ή μέρους της, είναι απαραίτητη η υποβολή επιστολής ή/ και βεβαίωσης χρηματοπιστωτικού ιδρύματος για **έγκριση χρηματοδότησης** του επιχειρηματικού σχεδίου.

Αιτήσεις που δεν τεκμηριώνουν τη χρηματοδότηση της επένδυσης είτε με ίδια κεφάλαια είτε μέσω δανεισμού, θα προχωρούν σε αξιολόγηση νοουμένου ότι πληρούνται οι άλλοι όροι συμμετοχής. Μετά το πέρας της διαδικασίας αξιολόγησης και βαθμολόγησης και εάν η επενδυτική πρόταση περιλαμβάνεται στον κατάλογο των Δικαιούχων, τότε θα δίνεται χρονικό διάστημα τριών (3) μηνών για τεκμηρίωση χρηματοδότησης της ίδιας συμμετοχής, όπως αναφέρεται πιο πάνω, έτσι ώστε να προχωρήσει η διαδικασία για υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης. Σε αντίθετη περίπτωση, η έγκριση θα ακυρώνεται (η παράγραφος 11.3 (γ) είναι σχετική).

Νοείται ότι κατά το στάδιο της υλοποίησης του προτεινόμενου επενδυτικού προγράμματος οι πληρωμές για επιλέξιμες δαπάνες, θα πρέπει απαραίτητα να γίνονται μέσω τραπεζικού λογαριασμού στο όνομα του Δικαιούχου ή της εταιρείας τους.

γ) Περιουσιακά στοιχεία (κτήρια/ υποστατικά, μηχανήματα /εξοπλισμός, κα.) που αποτελούν ιδιοκτησία των αιτητών ή δωρεάν συνεισφορά από συγγενείς τους και τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την ίδρυση, λειτουργία και τις ανάγκες της προτεινόμενης επιχείρησης, **δεν θα περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό της πρότασης και δεν θα αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες.**

δ) Η Δημόσια Χρηματοδότηση θα καταβάλλεται απευθείας στο Δικαιούχο και δεν επιτρέπεται η εκχώρηση της σε τρίτους.

9. Επιλέξιμες Δαπάνες

9.1 Κατηγορίες Επιλέξιμων Δαπανών

Κατά τη διαμόρφωση του συνολικού προϋπολογισμού της επιχείρησης, είναι υποχρεωτική η σύνδεση των προβλεπόμενων δαπανών με τις παρακάτω **κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών:**

ΑΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ - Πραγματικό Κόστος	
1	Εξοπλισμός
2	Ειδικές Εγκαταστάσεις
3	3.1. Κτίρια – Ανέγερση/ Επέκταση Κτιρίων 3.2. Κτίρια – Διαμόρφωση/ Ανακαίνιση κτιρίων 3.3. Κτίρια – Αγορά
4	Προβολή – Προώθηση
ΕΜΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – Υπολογιζόμενο Κόστος	
5	Άλλα Έξοδα - Κατ' αποκοπή ποσοστό 7% (flat rate) το οποίο θα υπολογίζεται επί του συνόλου των άμεσων επιλέξιμων δαπανών

Ως επιλέξιμες θεωρούνται οι παρακάτω δαπάνες ανά κατηγορία:

Περιγραφή Επιλέξιμων Δαπανών

ΑΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

1. Εξοπλισμός

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει το κόστος για την αγορά **καινούργιου εξοπλισμού**, απαραίτητου για την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και καλύπτει :

- Παραγωγή και διάθεση των προϊόντων/ υπηρεσιών.
- Αυτοματοποίηση και μηχανοργάνωση της παραγωγικής διαδικασίας.
- Ποιοτικό έλεγχο παραγωγής προϊόντων.
- Εξοπλισμό διακίνησης υλικών και προϊόντων **εντός του ευρύτερου χώρου παραγωγής** (πχ. γερανογέφυρες, ανυψωτικά μηχανήματα, καρότσια).
- Μεταφορικά μέσα επαγγελματικής χρήσης (εμπορικά, βαν, μονοκάμπινα, μίνι λεωφορεία), **εξαιρουμένων αυτοκινήτων τύπου σαλούν**, που θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για σκοπούς του έργου (για τη διακίνηση υλών, υλικών, προϊόντων και εμπορευμάτων κτλ ή μεταφορά αναγκαίου εξοπλισμού), με ανώτατο επιλέξιμη δαπάνης τις €20.000.
- Εξοπλισμό περιορισμού της ρύπανσης (πχ. συστήματα επεξεργασίας βιομηχανικών αποβλήτων, αντιμετώπισης ηχορύπανσης, επεξεργασίας υγρών αποβλήτων).
- Έπιπλα και σκεύη (πχ. γραφεία, καρέκλες, πάγκοι εργασίας, κτλ.).
- Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές (H/W) καθώς και λογισμικό (S/W, μόνο αγορά όχι ενοίκιο) που σχετίζονται άμεσα με τις λειτουργικές διαδικασίες της επιχείρησης.
- Ηλεκτρονικό εξοπλισμό γραφείου και περιφερειακές συσκευές (συσκευές fax, φωτοτυπικά μηχανήματα, τηλεφωνικά κέντρα και τηλεφωνικές συσκευές, εκτυπωτές, σαρωτές, και άλλα περιφερειακά υπολογιστών).
- Δαπάνες για φωτισμό.
- Δαπάνες δημιουργίας ιστοσελίδας της επιχείρησης ή/ και δημιουργίας ηλεκτρονικού καταστήματος (e-shop). Το ανώτατο όριο επιλέξιμη δαπάνης για τη δημιουργία ηλεκτρονικού καταστήματος (e-shop) είναι οι €15.000.
- Δαπάνες για την κατασκευή εκθετηρίου των προϊόντων στο χώρο της επιχείρησης (πχ. βιτρίνες, πάγκοι, ράφια, κτλ).
- Δαπάνες για τον εξοπλισμό αποθήκης (πχ. πάγκοι, ράφια, κτλ).
- Πάγκοι κουζίνας και ντουλάπια
- Δαπάνες για αγορά και εγκατάσταση κλιματιστικών, πυρασφάλειας, και συστημάτων ασφαλείας.
- Δαπάνες μεταφοράς, εγκατάστασης και λειτουργίας του επιλέξιμου εξοπλισμού/ μηχανημάτων.
- Επιγραφές στην πρόσοψη του κτιρίου της επιχείρησης.
- **Άλλο εξοπλισμό ή δαπάνες που δεν περιγράφονται πιο πάνω και με απόφαση της Επιτροπής εγκρίνονται ως επιλέξιμες για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα.**
- **Νοείται ότι ο εξοπλισμός συνεχίζει να χρησιμοποιείται για τους στόχους που επιδιώκει το έργο, ακόμα και μετά την περάτωση αυτού, για ελάχιστη διάρκεια τριών (3) τουλάχιστον ετών μετά την τελική πληρωμή.**

2. Ειδικές Εγκαταστάσεις

Η κατηγορία δαπανών αφορά:

- Εγκαταστάσεις πεπιεσμένου αέρα και εγκαταστάσεις αποθηκευτικών χώρων (πχ. ψυγεία, συντήρηση, ξήρανση).
- Άλλες ειδικές εγκαταστάσεις που είναι αναγκαίες για τη λειτουργία της επιχείρησης (πχ. χλοοτάπητας αθλητικής εγκατάστασης, εγκαταστάσεις κολυμβητηρίων).
- Κατασκευή ραμπών ή άλλων στηριγμάτων (πχ. μεταλλικές κατασκευές) για διευκόλυνση της πρόσβασης των αναπήρων στα υποστατικά της επιχείρησης.
- Άλλες εξωτερικές εργασίες (περιφράξεις, πλακόστρωτα, κίосκα, κτλ) εάν κριθούν αναγκαίες βάσει της φύσης της προτεινόμενης δραστηριότητας.
- **Άλλος εξοπλισμός/ εγκαταστάσεις ή δαπάνες που δεν περιγράφονται πιο πάνω και με απόφαση της Επιτροπής εγκρίνονται ως επιλέξιμες για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα.**

3. Κτίρια

3.1 Κτίρια – Ανέγερση/ Επέκταση

3.2 Κτίρια – Διαμόρφωση/ Ανακαίνιση Χώρων

3.3 Κτίρια – Αγορά

Η κατηγορία δαπανών αφορά:

- Οικοδομικές εργασίες, όπως ανέγερση ή/ και επέκταση ή/ και ανακαίνιση/ διαμόρφωση/ διαρρύθμιση κτιρίων (υποστατικά, γραφεία κτλ) και γενικά βελτιώσεις κτιριακών εγκαταστάσεων.
- Ηλεκτρικές εγκαταστάσεις. Περιλαμβάνεται η εγκατάσταση καλωδίωσης που να υποστηρίζει ευρυζωνικές (τηλεφωνικές) συνδέσεις με Δίκτυα Νέας Γενιάς, ικανές να επιταχύνουν σύνδεση με το Διαδίκτυο σε πολύ υψηλές ταχύτητες.
- Υδραυλικές εγκαταστάσεις, συστήματα εξαερισμού και εγκατάσταση ειδών υγιεινής.
- Αγορά κτιρίου είτε καινούργιου είτε μεταχειρισμένου (γραφείου, διαμερίσματος, καταστήματος, κτλ)
- **Άλλες δαπάνες που σχετίζονται με το συγκεκριμένο επενδυτικό έργο και κατά την κρίση της Επιτροπής κρίνονται απαραίτητες για τις ανάγκες της επιχείρησης για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα.**
- **Νοείται ότι το ακίνητο πρέπει να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για το σκοπό που αναφέρεται στο πλαίσιο του έργου για ελάχιστη περίοδο τριών (3) ετών μετά την καταληκτική ημερομηνία του έργου (τελική πληρωμή), εκτός εάν η Επιτροπή εγκρίνει ρητώς κάτι διαφορετικό.**

4. Προβολή – Προώθηση

Η κατηγορία δαπανών αφορά:

- Διαφήμιση σε Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης & Μέσα Μαζικής Δικτύωσης (παραγωγή & Έξοδα)
- Συμμετοχή σε εκθέσεις (κόστος ενοικίασης & διαμόρφωσης περιπτέρων & αεροπορικών εισιτηρίων).

Το ανώτατο επιλέξιμο κόστος για την κατηγορία αυτή είναι οι €12.000

ΕΜΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

5. Άλλα Έξοδα

Με βάση τις πρόνοιες των κανονισμών των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (Άρθρο 49) παρέχεται η δυνατότητα για υπολογισμό των έμμεσων δαπανών ενός έργου στη βάση ενός κατ' αποκοπή ποσοστού 7% (flat rate) το οποίο θα υπολογίζεται επί του συνόλου των άμεσων επιλέξιμων δαπανών (υπόλοιπες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών του έργου).

Η κατηγορία αυτή αφορά ποσό που θα προκύπτει, από το άθροισμα των άμεσων επιλέξιμων δαπανών (οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών θα τεκμηριώνονται με παραστατικά πραγματικών δαπανών) πολλαπλασιαζόμενο επί 7%.

Νοείται ότι, σε κάθε στάδιο πληρωμής, το ποσό αυτό θα υπολογίζεται με βάση το άθροισμα των άμεσων επιλέξιμων δαπανών που θα περιλαμβάνονται στο αίτημα καταβολής χορηγίας.

Επειδή η εν λόγω κατηγορία δαπανών αφορά συγκεκριμένο κατ' αποκοπή ποσοστό, το ποσό που δηλώνεται δεν χρειάζεται να υποστηρίζεται από συνοδευτικό παραστατικό ή συγκεκριμένη μέθοδο υπολογισμού.

9.2. Διευκρινίσεις

9.2.1. Η έναρξη υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου μπορεί να γίνεται μετά την ηλεκτρονική υποβολή της πρότασης στο Υπουργείο (ΥΕΕΒ).

Υπογραμμίζεται ότι για σκοπούς του Σχεδίου ως ημερομηνία υλοποίησης της επένδυσης θεωρείται:

α) Για τα μηχανήματα/ εξοπλισμό και μεταφορικά μέσα ή υλικά που αφορούν κτιριακές εγκαταστάσεις τα οποία εισάγονται από την αιτήτρια επιχείρηση από το εξωτερικό, η ημερομηνία του τιμολογίου καθώς και η ημερομηνία εισαγωγής τους/ παραλαβής τους.

β) Για τα μηχανήματα/ εξοπλισμό και μεταφορικά μέσα που η επιχείρηση αγοράζει από την εγχώρια αγορά, η ημερομηνία του τιμολογίου του προμηθευτή.

γ) Για τις ειδικές εγκαταστάσεις, την αγορά, ανέγερση, διαμόρφωση/ ανακαίνιση κτιρίων, προβολή-προώθηση (εκτός των περιπτώσεων που αναφέρονται στο (α) πιο πάνω) οι ημερομηνίες των τιμολογίων που θα παρουσιάζονται.

Τα τιμολόγια και οι σχετικές αποδείξεις πληρωμής πρέπει να είναι εκδομένα στο όνομα της συμβαλλόμενης επιχείρησης (όνομα αιτητή/ τριας ή εταιρείας/ συνεταιρισμού που πιθανόν να συσταθεί).

9.2.2. Η πραγματοποίηση δαπανών πριν την έκδοση της εγκριτικής απόφασης, γίνεται με αποκλειστική ευθύνη του αιτητή και δεν δεσμεύει την απόφαση της αρμόδιας Αρχής σχετικά με την έγκριση ή μη της αίτησης.

9.2.3. Τα μηχανήματα/ εξοπλισμός που προμηθεύεται η επιχείρηση στα πλαίσια του Σχεδίου πρέπει να είναι καινούρια.

9.2.4. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

9.2.5 Το κόστος των μηχανημάτων, εξοπλισμού, μεταφορικών μέσων, προβολής-προώθησης ή υλικών που αφορούν ειδικές εγκαταστάσεις και κτιριακές εγκαταστάσεις πάνω στο οποίο θα υπολογίζεται η χορηγία, σημαίνει την τιμή CIF (Cost, Insurance & Freight – Αξία, Ασφάλεια και Ναύλος) όταν αυτά εισάγονται από άλλη χώρα από την ίδια την επιχείρηση ή την τιμή αγοράς (τιμολογίου) όταν αυτά αγοράζονται από την εγχώρια αγορά.

9.2.6. Δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν (ημερομηνία τιμολογίου ή απόδειξης πληρωμής ή εγγράφων εισαγωγής) πριν από την ημερομηνία υποβολής της πρότασης, δεν είναι επιλέξιμες.

9.2.7. Για επενδύσεις σε κτίρια ή προσθήκες που αυξάνουν/ τροποποιούν το εμβαδόν του καλυμμένου χώρου θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να υποβάλλονται:

- Άδεια Οικοδομής και εγκεκριμένα αρχιτεκτονικά σχέδια σε κλίμακα (εμβαδογράμματα) που να φέρουν τον αριθμό της Άδειας Οικοδομής. **Στις περιπτώσεις που κατά την υποβολή της αίτησης δεν έχει ακόμα εξασφαλιστεί η Άδεια Οικοδομής, θα πρέπει απαραίτητα να υποβάλλεται βεβαίωση από το Τμήμα Πολεοδομία και Οικήσεως ότι έχει κατατεθεί αίτηση για εξασφάλιση σχετικής άδειας.**
- Αναλυτική εκτίμηση κόστους από τον αρχιτέκτονα του έργου (μέλος του ΕΤΕΚ) στην οποία να δηλώνεται η φύση των εργασιών (π.χ. νέα οικοδομή, προσθήκες/ μετατροπές) ή

Αναλυτική προσφορά από εργολάβο οικοδομών ή και αναλυτικές προσφορές από ανεξάρτητους υπεργολάβους (σε κάθε περίπτωση να υπάρχει σαφής περιγραφή των εργασιών και κόστους που πρόκειται να διεκπεραιωθούν). **Όπου υπάρχει προσθήκη/ επέκταση υφιστάμενης οικοδομής, τότε θα πρέπει στο εμβαδόγραμμα να διαχωρίζεται το εμβαδό της υφιστάμενης οικοδομής και της προσθήκης/ επέκτασης.**

- Τίτλος Ιδιοκτησίας ή Συμφωνία Μίσθωσης Οικοπέδου/Γης.
- **Νοείται ότι με την Ενδιάμεση/ Τελική Πληρωμή είναι απαραίτητη η υποβολή της Άδειας Οικοδομής με την εγκεκριμένη, από το Σχέδιο, δραστηριότητα.**
- **Άλλες πληροφορίες/ παραστατικά όπως φαίνονται στο Έντυπο Αίτησης και στον Κατάλογο Δικαιολογητικών.**

Για την αγορά κτιρίων, θα πρέπει να υποβάλλονται τα ακόλουθα:

- Άδεια Οικοδομής και εγκεκριμένα αρχιτεκτονικά σχέδια σε κλίμακα (με εμβαδογράμματα).
- Σε περίπτωση που δεν έχει εξασφαλιστεί ακόμη η Άδεια Οικοδομής, Βεβαίωση από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως ότι έχει κατατεθεί αίτηση για εξασφάλιση άδειας καθώς και αντίγραφα των σχετικών αρχιτεκτονικών σχεδίων σε κλίμακα (με εμβαδογράμματα).
- Προσφορά αγοράς από τον ιδιοκτήτη, κτηματομεσίτη, εργολάβο, κτλ.
- **Νοείται ότι με την Ενδιάμεση/Τελική Πληρωμή είναι απαραίτητη η υποβολή της Άδειας Οικοδομής με την εγκεκριμένη, από το Σχέδιο, δραστηριότητα.**
- **Άλλες πληροφορίες/ παραστατικά όπως φαίνονται στο Έντυπο Αίτησης και στον Κατάλογο Δικαιολογητικών.**

Για την Διαμόρφωση/ Ανακαίνιση κτιρίων, θα πρέπει να υποβάλλονται τα ακόλουθα:

- Αναλυτική εκτίμηση κόστους από τον αρχιτέκτονα του έργου (μέλος του ΕΤΕΚ) στην οποία να δηλώνεται η φύση των εργασιών (π.χ. τοποθέτηση κεραμικών, ξυλουργικές/ υδραυλικές εργασίες, κτλ) **ή/ και** αναλυτικές προσφορές για κάθε τύπο οικοδομικής ή άλλης εργασίας που θα εκτελεστεί.

- Βεβαίωση από τον αρχιτέκτονα του έργου (μέλος του ΕΤΕΚ) στην οποία να αναφέρεται το εμβαδό του καλυμμένου χώρου ή εμβαδόγραμμα.

- Τίτλος Ιδιοκτησίας ή Συμφωνία Μίσθωσης υποστατικού.

Σημειώνεται ότι, σε περιπτώσεις αγοράς, ανέγερσης, ή επέκτασης κτιρίων/ υποστατικών, το επιλέξιμο κόστος θα υπολογίζεται πάνω στον καλυμμένο χώρο των κτιρίων που θα επιχορηγούνται και το ανώτατο ύψος της επιλέξιμης δαπάνης δε θα υπερβαίνει τα **€600 ανά τετραγωνικό μέτρο καλυμμένου χώρου για βιομηχανικά υποστατικά/ αποθήκες και €900 ανά τετραγωνικό μέτρο καλυμμένου χώρου για εμπορικά ή άλλα υποστατικά.**

Σε περιπτώσεις διαμόρφωσης/ ανακαίνισης κτιριακών εγκαταστάσεων το ανώτατο ύψος της επιλέξιμης δαπάνης δε θα υπερβαίνει τα **€250 ανά τετραγωνικό μέτρο καλυμμένου χώρου.**

Σημειώνεται ότι το κόστος απόκτησης της γης καθώς και η αγορά/ εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

Συνήθεις εξωτερικές εργασίες όπως δρόμοι, πλακόστρωτα, περιφράξεις και άλλες σχετικές εργασίες δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες, εκτός και αν κριθούν αναγκαίες λόγω της φύσης της προτεινόμενης δραστηριότητας.

9.2.8. Στις περιπτώσεις ανέγερσης νέων υποστατικών θα λαμβάνεται υπόψη το πραγματικό κόστος των κτιρίων (εξαιρουμένης της αξίας της γης) βάσει τεκμηριωμένων παραστατικών όπως τιμολόγια, αποδείξεις, βεβαιώσεις κτλ. Στις περιπτώσεις ιδιοκατασκευών θα λαμβάνεται υπόψη μόνο το κόστος των υλικών κατασκευής.

9.2.9. Τιμολόγια δαπανών αξίας κάτω των **€100** (χωρίς Φ.Π.Α.) δε θα λαμβάνονται υπόψη για σκοπούς χορηγίας.

9.2.10. **Όλα τα τιμολόγια θα πρέπει να εξοφλούνται με επιταγή του Δικαιούχου ή της εταιρείας/ συνεταιρισμού του ή με την πιστωτική του κάρτα ή μέσω τράπεζας (μεταφορά από τον λογαριασμό του Δικαιούχου ή της εταιρείας/ συνεταιρισμού στον λογαριασμό του προμηθευτή) νοουμένου ότι τεκμηριώνεται με σχετικά παραστατικά :**

- ❖ Κατάσταση λογαριασμού από την Τράπεζα (Bank Statement) του Δικαιούχου, στην οποία να αναγράφονται οι αριθμοί των επιταγών, οι μεταφορές μέσω τράπεζας (bank transfer) και οι πληρωμές με πιστωτική κάρτα, με τις οποίες έγινε η πληρωμή/ εξόφληση των τιμολογίων.

Σε περίπτωση που δεν αναγράφεται ο αριθμός της επιταγής στην απόδειξη πληρωμής με την οποία έγινε η πληρωμή/ εξόφληση του τιμολογίου, απαιτείται η υποβολή αντιγράφου της επιταγής κατάλληλα σφραγισμένης από την Τράπεζα.

Διευκρινίζεται ότι:

- πληρωμές σε μετρητά δεν θα γίνονται αποδεκτές για σκοπούς χορηγίας
- σε περίπτωση αγοράς εξοπλισμού με συμβόλαιο Ενοικιαγοράς (Finance) όπου συμβαλλόμενο μέρος/ αγοραστής είναι η επιχείρηση η οποία αιτείται χορηγίας, η δαπάνη γίνεται αποδεκτή νοουμένου ότι παρουσιαστεί εξόφληση του Συμβολαίου Ενοικιαγοράς.

9.2.11. Τιμολόγια που θα εκδίδονται από κυπριακές επιχειρήσεις– προμηθευτές μηχανημάτων/ εξοπλισμού και προσφοράς υπηρεσιών που δεν είναι εγγεγραμμένες στο Φ.Π.Α. δεν θα γίνονται αποδεκτά.

9.2.12. Για όλες τις δαπάνες απαραίτητα παραστατικά θεωρούνται τα πρωτότυπα τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών ή πιστό αντίγραφο υπογραμμένο από τον προμηθευτή και οι αποδείξεις εξόφλησής τους. Στις περιπτώσεις όπου δεν είναι εφικτό να προσκομιστούν τα εν λόγω παραστατικά, να προσκομίζονται τα αντίγραφα των τιμολογίων³ συνοδευόμενα με την «Υπεύθυνη Δήλωση Αυθεντικότητας» σφραγισμένη και υπογραμμένη από τον προμηθευτή **ή/ και** οτιδήποτε άλλο κριθεί απαραίτητο από την Υπηρεσία για επιβεβαίωση της αυθεντικότητας/ γνησιότητας των εγγράφων.

---

³ Ισχύει και για ηλεκτρονικά τιμολόγια ή/και τιμολόγια τα οποία στάλθηκαν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

9.2.13. Όλα τα στοιχεία ενεργητικού που θα επιχορηγηθούν, **θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο στη μονάδα που λαμβάνει την ενίσχυση**, θα θεωρούνται αποσβεστέα στοιχεία ενεργητικού και θα πρέπει να αγοράζονται από τρίτους με τους όρους που ισχύουν στην αγορά. Κατά συνέπεια σε περιπτώσεις αγοράς προϊόντων ή πρώτων υλών από συγγενικά πρόσωπα μέχρι 4^{ου} βαθμού ή/ και συνδεδεμένες επιχειρήσεις θα λαμβάνεται υπόψη μόνο το αρχικό κόστος αγοράς ή και κατασκευής τους. Σημειώνεται ότι, η αγορά υπηρεσιών μεταξύ των οποίων και η αγορά/ ανάπτυξη λογισμικού από συγγενικά πρόσωπα 4^{ου} βαθμού ή/και συνδεδεμένες επιχειρήσεις δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη.

9.2.14. Επιχείρηση ή φυσικό πρόσωπο που εγκρίθηκε για επιχορήγηση από άλλο Σχέδιο/ Πρόγραμμα για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δε δικαιούται χορηγία από το παρόν Σχέδιο.

9.2.15. Για την παραχώρηση της δικαιούμενης χορηγίας ο Δικαιούχος θα πρέπει να έχει διευθετήσει τις υποχρεώσεις του με τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Τμήμα Φορολογίας (Φόρος Προστιθέμενης Αξίας [ΦΠΑ] και Φόρος Εισοδήματος). Σημειώνεται ότι, με βάση τον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο του 2014, (Ν. 38(Ι)/2014), άρθρο 13 «Συμψηφισμός Εσόδων και Εξόδων», ο Γενικός Λογιστής, δύναται κατά την κρίση του, κατά τη διενέργεια οποιασδήποτε πληρωμής προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο να αποκόπτει οφειλόμενα ποσά προς οποιοδήποτε οικονομικό φορέα ή άλλο ειδικό».

9.3 Ανώτατο Όριο Επιλέξιμων Δαπανών ανά Κατηγορία Δαπανών

Α/ Α	Επιλέξιμη Κατηγορία Δαπάνης	Ανώτατο Όριο Επιλέξιμων Δαπανών
		Μεταποίηση Ηλ. Εμπόριο - Υπηρεσίες - Τουρισμός Ποσό (€)
Άμεσες Δαπάνες – Πραγματικό Κόστος		
1	Εξοπλισμός	
2	Ειδικές Εγκαταστάσεις	
3	(α) Κτίρια – Ανέγερση/ Επέκταση (β) Κτίρια – Διαμόρφωση/ ανακαίνιση χώρων (γ) Κτίρια – Αγορά	
4	Προβολή - Προώθηση (ανώτατο € 12.000)	
Έμμεσες Δαπάνες – Υπολογιζόμενος Κόστος		
5	Άλλα Έξοδα - κατ' αποκοπή ποσοστό 7% (flat rate) επί του συνόλου των άμεσων επιλέξιμων δαπανών	
	Ανώτατος επιλέξιμος προϋπολογισμός	€120.000

9.3.1. Η κατηγορία «Άλλα Έξοδα» αφορά κατ' αποκοπή ποσοστό 7% (flat rate) επί του συνόλου (άθροισμα) των άμεσων επιλέξιμων δαπανών.

9.3.2. Στην κατηγορία «Εξοπλισμός» περιλαμβάνονται και τα **εμπορικά** μεταφορικά μέσα που είναι **απαραίτητα** για τη διακίνηση εμπορευμάτων, προϊόντων και παροχή υπηρεσιών και θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τις ανάγκες της επιχείρησης, με ανώτατο όριο τις **€20.000**. Η επιλεξιμότητα του μεταφορικού μέσου θα αποφασίζεται ανάλογα με τη δραστηριότητα της επιχείρησης και την αναγκαιότητα χρήσης ειδικού οχήματος.

9.3.3. Η επιλογή του οικονομικού τομέα δραστηριότητας (Μεταποίηση/ Ηλ. Εμπόριο-Υπηρεσίες-Τουρισμός) εξαρτάται αποκλειστικά από το **κύριο αντικείμενο δραστηριότητας** της επιχείρησης.

10. Υποβολή Προτάσεων

10.1. Αιτήσεις/ Προτάσεις υποβάλλονται **μόνο ηλεκτρονικά** μέσω της ιστοσελίδας www.fundingapps.mcit.gov.cy κατά την περίοδο υποβολής αιτήσεων που θα καθορίζεται με σχετική ανακοίνωση του ΥΕΕΒ. Οι ενδιαφερόμενοι δυνητικοί αιτητές προτρέπονται όπως **πρώτα μελετήσουν** προσεκτικά τις πρόνοιες του παρόντος Οδηγού Σχεδίου και των σχετικών εντύπων πληροφόρησης (υπόδειγμα αίτησης και Κατάλογος Δικαιολογητικών) και στη συνέχεια προχωρήσουν σε υποβολή ηλεκτρονικής αίτησης.

10.2. Το Έντυπο Υποβολής της Πρότασης θα πρέπει να είναι πλήρως συμπληρωμένο και να επισυνάπτονται όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα που ζητούνται σε αυτό.

ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΤΑΙ ΟΤΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΔΕ ΘΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟΔΕΚΤΗ ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ή/ ΚΑΙ ΠΡΟΣΚΟΜΙΣΗ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ Ή/ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΩΝ (η παρ.11.1.3 είναι σχετική).

10.3. Οι αιτητές θα πρέπει απαραίτητα να επιβεβαιώσουν την επιτυχή υποβολή της αίτησής τους μέσω λήψης ηλεκτρονικού μηνύματος που θα αποστέλλεται ηλεκτρονικά (email) στην ηλεκτρονική διεύθυνση που θα δηλώνεται στο σύστημα.

Επισημαίνεται ότι οι αιτητές θα πρέπει απαραίτητα να κρατήσουν εκτυπωμένο αντίγραφο της υποβληθείσας αίτησης, στο οποίο αναγράφεται «ΥΠΟΒΛΗΜΕΝΗ» και «Ημερομηνία Υποβολής». Το αντίγραφο δύναται να ζητηθεί ως αποδεικτικό επιτυχούς υποβολής της αίτησης στο ηλεκτρονικό σύστημα.

10.4. Αιτήσεις που δε θα υποβληθούν και οριστικοποιηθούν μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος δε θα λαμβάνονται υπόψη.

10.5. Ο/η αιτητής/τρια μπορεί να ζητήσει **αναδιάρθρωση του προϋπολογισμού της υποβληθείσας πρότασης μόνο μια φορά και εν πάση περιπτώσει πριν από την καταβολή της χορηγίας** (Παράγραφος 14 - Καταβολή Δημόσιας Χρηματοδότησης), εφόσον η τροποποίηση συντελεί στην επίτευξη των στόχων της επιχειρηματικής πρότασης. Για το σκοπό αυτό, ο/η αιτητής/τρια θα πρέπει να υποβάλει σχετικό γραπτό αίτημα μαζί με όλα τα νέα δικαιολογητικά. Η αναδιάρθρωση αυτή δεν μπορεί να αυξήσει τον τελικό εγκεκριμένο προϋπολογισμό του κάθε αιτητή.

Υπογραμμίζεται ότι μετά την υλοποίηση & πιστοποίηση τουλάχιστον του 30% του έργου (B Φάση– Αίτημα Ενδιάμεσης Πληρωμής) δεν επιτρέπεται οποιαδήποτε τροποποίηση του προϋπολογισμού.

11. Διαδικασίες Εξέτασης, Αξιολόγησης και Ένταξης των Προτάσεων

11.1 Έλεγχος Τυπικών Προϋποθέσεων και Δικαιολογητικών

11.1.1. Μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων, σε πρώτο στάδιο η Υπηρεσία προβαίνει στον έλεγχο των τυπικών προϋποθέσεων, της επιλεξιμότητας, της κανονικότητας και της πληρότητας του επιχειρηματικού σχεδίου και της συμβατότητάς του με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές (Παράρτημα II). Επιπρόσθετα, τα στοιχεία/ δικαιολογητικά που υπέβαλε ο αιτητής με την αίτηση του θα επαληθεύονται μέσω ελέγχου/ επαλήθευσης στοιχείων/ παραστατικών.

11.1.2 Στις περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται ότι δε συντρέχουν οι πιο πάνω προϋποθέσεις για ένταξη της πρότασης στο Σχέδιο, η αίτηση θα απορρίπτεται με απόφαση του Διευθυντή της Υπηρεσίας και θα ενημερώνεται άμεσα ο αιτητής.

11.1.3 Μετά την υποβολή της αίτησης δε θα επιτρέπεται η προσκόμιση πρόσθετων στοιχείων, εκτός και εάν κατά τον έλεγχο προκύψει ανάγκη για εξασφάλιση περαιτέρω διευκρινίσεων ή/ και συμπληρωματικών πληροφοριών σχετικά με το περιεχόμενο της αίτησης ή/ και των στοιχείων/ εγγράφων που περιλήφθηκαν στην αίτηση. Σε τέτοια περίπτωση η αρμόδια Υπηρεσία δύναται να ζητήσει διευκρινίσεις μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, **οι οποίες θα πρέπει να υποβληθούν το αργότερο σε δεκαπέντε (15) ημερολογιακές ημέρες** από την ημερομηνία αποστολής του ηλεκτρονικού μηνύματος.

Σε περίπτωση που οι διευκρινίσεις κριθούν ανεπαρκείς ή και δεν υποβληθούν εντός της προθεσμίας που τέθηκε, τότε οι αιτήσεις θα αξιολογούνται με βάση τα δεδομένα της αίτησης ή θα απορρίπτονται με απόφαση του Διευθυντή και θα ενημερώνεται σχετικά ο/η αιτητής/τρια.

11.1.4. Στη συνέχεια, όλες οι επιλέξιμες προτάσεις θα τύχουν **αξιολόγησης και βαθμολόγησης** από την αρμόδια Επιτροπή.

11.2 Αξιολόγηση και Βαθμολόγηση των Προτάσεων

Οι προτάσεις που δεν απορρίφθηκαν κατά το στάδιο του διοικητικού ελέγχου εξετάζονται στη συνέχεια από την **Επιτροπή Αξιολόγησης και Βαθμολόγησης** και βαθμολογούνται στη βάση κριτηρίων που φαίνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ και εγκρίνεται το επενδυτικό πρόγραμμα. Η Επιτροπή κατά την αξιολόγηση των προτάσεων θα αξιολογεί και βαθμολογεί βάσει του περιεχομένου της αίτησης που έχει υποβληθεί. **Η διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων θα είναι άμεση, με βάση την ημερομηνία υποβολής των προτάσεων.**

Η Επιτροπή κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων δύναται να καλεί τους αιτητές σε προσωπική συνέντευξη για να δώσουν διευκρινίσεις σχετικά με τις αιτήσεις τους.

Οι προτάσεις που θα επιλεγούν **για ένταξή τους στο Σχέδιο**, θα είναι αυτές που θα συγκεντρώσουν τουλάχιστον το **65% της συνολικής βαθμολογίας**.

11.3 Προτάσεις που θα Ενταχθούν στο Σχέδιο

α) Οι προτάσεις που τελικά θα ενταχθούν στο Σχέδιο θα είναι αυτές που θα εξασφαλίζουν τουλάχιστον **εξήντα πέντε (65) μονάδες**.

Στις περιπτώσεις επενδυτικών προτάσεων που δεν μπορούν να τύχουν χρηματοδότησης λόγω χαμηλής βαθμολογίας θα γίνεται ανάλογη ενημέρωση των ενδιαφερομένων, στην οποία θα αναφέρονται οι λόγοι απόρριψης της αίτησης.

Τονίζεται ότι, στο Σχέδιο θα ενταχθούν επενδυτικές προτάσεις, οι οποίες θα πρέπει να ολοκληρωθούν εντός **24 μηνών** από την ημερομηνία της **εγκριτικής επιστολής** της περιόδου που καθορίζεται στην παρ. 12.2 του παρόντος Οδηγού.

Κάθε ενδιαφερόμενη επιχείρηση μπορεί να υποβάλει μόνο μια (1) επενδυτική πρόταση (αίτηση) σε κάθε χρονική περίοδο ανακοίνωσης του Σχεδίου. Σε περίπτωση απόσυρσης ή απόρριψης της αρχικής επενδυτικής πρότασης λόγω μη επιλεξιμότητας ή χαμηλής βαθμολογίας, ο/η ενδιαφερόμενος/η έχει το **δικαίωμα επαναυποβολής ακόμη μιας (1) αίτησης** για το ίδιο ή/ και τροποποιημένο επενδυτικό έργο, **εντός της τρέχουσας Προκήρυξης.**

β) Σημειώνεται ότι, οι προτάσεις που θα ενταχθούν στο Σχέδιο θα επικυρώνονται από το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (ανά δέσμες).

γ) Για τις προτάσεις που θα ενταχθούν στο Σχέδιο, θα υπογράφεται σχετική Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης μεταξύ του Δικαιούχου και του ΥΕΕΒ, με την οποία έκαστο μέρος θα αναλαμβάνει τις σχετικές δεσμεύσεις και υποχρεώσεις. Τις δεσμεύσεις και υποχρεώσεις της επιχείρησης θα εγγυούνται άλλα δύο φυσικά πρόσωπα. Σε περίπτωση όπου ο/οι αιτητής/ες εγγράψει/ουν εταιρεία περιορισμένης ευθύνης τότε ο/οι αιτητής/ες θα πρέπει απαραίτητα να υπογράψει/ουν και ως εγγυητής/ες (μέχρι δύο άτομα).

Η υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης θα γίνεται νοουμένου ότι έχει τεκμηριωθεί η δυνατότητα του/ης αιτητή/τριας να χρηματοδοτήσει την προτεινόμενη επένδυση είτε μέσω ιδίων πόρων (π.χ. καταθέσεις κτλ) είτε μέσω σχετικής έγκρισης δανείου ή άλλης διευκόλυνσης από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Για όσους αιτητές δεν υπέβαλαν ικανοποιητικά στοιχεία για τη χρηματοδότηση της πρότασης κατά το στάδιο της αίτησης, θα δίδεται προθεσμία τριών (3) μηνών για προσκόμισή τους πριν από την υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης. Σε αντίθετη περίπτωση, η έγκριση θα ακυρώνεται και θα αποδεσμεύονται οι σχετικοί πόροι.

Κατά την υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης, ο Δικαιούχος θα προσκομίσει τα απαιτούμενα χαρτόσημα για χαρτοσήμανση της Συμφωνίας σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

ε) Σε περιπτώσεις όπου η προτεινόμενη επιχείρηση ανήκει σε ομάδα φυσικών προσώπων (πέραν του ενός), τότε θα πρέπει στο στάδιο πριν την υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης να υποβάλλεται συμφωνητικό έγγραφο μεταξύ των ατόμων που θα απαρτίζουν την ομάδα. Στο συμφωνητικό έγγραφο θα καθορίζονται μεταξύ άλλων και τα ποσοστά που θα κατέχει ο καθένας στην επιχείρηση, βάσει των κατά δήλωση ποσοστών συμμετοχής της αίτησης.

στ) Όλες οι επιχειρήσεις που θα ενταχθούν στο Σχέδιο, θα τηρούν ή δεσμεύονται να τηρούν την εθνική και κοινοτική νομοθεσία για το περιβάλλον, την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και μη διάκριση και ιδιαίτερα τους νόμους και κανονισμούς που αναφέρονται στο **Παράρτημα IV** που επισυνάπτεται.

η) Όλες οι επιχειρήσεις που θα ενταχθούν στο Σχέδιο δεσμεύονται να λαμβάνουν ικανοποιητικά μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας. Ο Ενδιάμεσος Φορέας θα παρέχει καθοδήγηση, για τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας σύμφωνα και με τον Οδηγό της Διαχειριστικής Αρχής που θα διαμορφωθεί με βάση τις πρόνοιες των Κανονισμών της ΠΠ2021-2027.

12. Υλοποίηση Επενδυτικών Έργων – Καταβολή των Χορηγιών

12.1. Οι νέοι επιχειρηματίες μπορούν να προχωρούν στην υλοποίηση των επενδύσεων τους μετά την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της πρότασής τους στο Υπουργείο, με αποκλειστικά δική τους ευθύνη και σύμφωνα πάντα με το επενδυτικό πρόγραμμα που δηλώνουν.

12.2. Η πλήρης υλοποίηση και αποπεράτωση των επενδύσεών τους σύμφωνα με τους όρους που τίθενται στη **Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης** θα πρέπει να γίνεται μέσα σε χρονική περίοδο **24 μηνών** από την ημερομηνία της εγκριτικής επιστολής που θα παραλαμβάνουν από το Υπουργείο. Η ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης διαπιστώνεται από τα τιμολόγια και άλλα παραστατικά ή/ και με επιτόπου επιθεώρησή .

Επενδύσεις που δε θα ολοκληρώνονται μέχρι την καταληκτική ημερομηνία δε θα λαμβάνονται υπόψη για σκοπούς χορηγίας.

13. Τρόπος καταβολής της Χορηγίας

Η καταβολή της Δημόσιας Χρηματοδότησης μπορεί να γίνεται σε τρεις (3) φάσεις όπως φαίνεται στον πιο κάτω Πίνακα.

Καταβολή Δημόσιας Χρηματοδότησης

Φάσεις Υλοποίησης Έργου	Πιστοποιηθέν Έργο	Δημόσια Χρηματοδότηση
Α ΦΑΣΗ	Υπογραφή Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης	Προκαταβολή που θα καλύπτει μέχρι 40% της εγκριμένης δημόσιας ενίσχυσης
Β ΦΑΣΗ	Μετά την υλοποίηση και πιστοποίηση δαπανών πέραν του 30% και μέχρι 60% του έργου	Χορηγία που αντιστοιχεί στο πιστοποιημένο επιλέξιμο κόστος, αφαιρουμένης τυχόν προκαταβολής και νοουμένου ότι το ποσό της επιλέξιμης επένδυσης υπερβαίνει το κατώτατο όριο επένδυσης των €10.000
Γ ΦΑΣΗ	Μετά την ολοκλήρωση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου, την επίτευξη των στόχων του και την έναρξη λειτουργίας της επιχείρησης	Χορηγία επί του υπόλοιπου επιλέξιμου κόστους που υλοποιήθηκε και πιστοποιήθηκε

α) Για την πληρωμή της προκαταβολής (Α Φάση) δεν είναι απαραίτητη η διενέργεια δαπανών. Απαιτείται όμως η υποβολή γραπτού αιτήματος από το Δικαιούχο και η κατάθεση σχετικής εγγυητικής επιστολής από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ύψους 100% του ποσού της προκαταβολής. Η εγγυητική αποδεσμεύεται μετά την υλοποίηση και πιστοποίηση της επένδυσης που αναλογεί στην προκαταβολή που δόθηκε. Η ημερομηνία λήξης της εγγυητικής επιστολής θα πρέπει να είναι έξι (6) μήνες μετά την ημερομηνία λήξης του επενδυτικού έργου.

Σημειώνεται ότι, η προκαταβολή που καταβάλλεται σε δικαιούχο Έργου που εντάσσεται στο Σχέδιο θα πρέπει να καλύπτεται από αντίστοιχες δαπάνες Δικαιούχου στο πλαίσιο εφαρμογής του Έργου και να δικαιολογείται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας, σύμφωνα με τους όρους επιλεξιμότητας του Σχεδίου, το αργότερο τρία (3) έτη μετά το έτος καταβολής της προκαταβολής.

Διευκρινίζεται ότι, δεν είναι απαραίτητη η υποβολή αιτήματος πληρωμής προκαταβολής. Στις περιπτώσεις που οι αιτητές έχουν ήδη προχωρήσει στην υλοποίηση δαπανών, μπορούν να υποβάλουν αίτημα για Ενδιάμεση ή Τελική πληρωμή. Η Τελική Πληρωμή μπορεί να καταβληθεί αν υπάρχουν αντίστοιχες δαπάνες, χωρίς να υπάρξει Ενδιάμεση πληρωμή ή/και προκαταβολή.

β) Για την πληρωμή του ποσού της Β' Φάσης θα γίνεται οικονομικός και φυσικός έλεγχος της προόδου του έργου και για την πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου θα πρέπει να υπάρχουν τα πρωτότυπα παραστατικά τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών και οι αποδείξεις πληρωμής τους. Νοείται ότι πριν την καταβολή της χορηγίας θα κατατίθενται όλες οι απαιτούμενες άδειες που αφορούν το έργο της επένδυσης.

γ) Για την πληρωμή του ποσού της Γ' Φάσης εκτός από τη συνολική πιστοποίηση του οικονομικού και φυσικού αντικειμένου του έργου απαιτείται και η πιστοποίηση της επίτευξης των στόχων που είναι:

- Εκκίνηση Επιχειρηματικής Δραστηριότητας που πιστοποιείται με την προσκόμιση των τριών (3) πρώτων τιμολογίων πώλησης/ παροχής υπηρεσιών της επιχείρησης και της κίνησης πωλήσεων του πρώτου τριμήνου.
- Δεσμευτικός Στόχος Απασχόλησης όπως αναφέρεται στην εγκριτική απόφαση. Ο συγκεκριμένος στόχος πρέπει να καλυφθεί κατά το 100% και ως εργαζόμενοι νοούνται οι πλήρως απασχολούμενοι για τους οποίους θα πρέπει να προσκομιστεί σχετική βεβαίωση από την Αρμόδια Αρχή. Σημειώνεται ότι, θα πρέπει να προσκομίζεται η σχετική βεβαίωση από την Αρμόδια Αρχή. Σε περίπτωση που ο στόχος της απασχόλησης δεν καλυφθεί κατά 100% τότε το συγκεκριμένο κριτήριο επαναβαθμολογείται από την Υπηρεσία και αν η νέα βαθμολογία είναι κάτω από τις 65 μονάδες τότε αυτή απεντάσσεται από το Σχέδιο και απαιτείται εντόκως η επιστροφή τυχόν καταβληθείσας χορηγίας.
- Παρουσίαση όλων των απαραίτητων αδειών/ πιστοποιητικών λειτουργίας της επιχείρησης από Δημοτικές Αρχές, Συμβούλια, Αρμόδιες Υπηρεσίες του Κράτους, κτλ.

δ) Σε περίπτωση που η δαπάνη για το σύνολο του έργου είναι τελικά μικρότερη της εγκριθείσας, η δημόσια χρηματοδότηση θα υπολογισθεί επί του πραγματοποιηθέντος και πιστοποιηθέντος κόστους του έργου. Σε περίπτωση που η δαπάνη για το σύνολο του έργου είναι τελικά μεγαλύτερη της εγκριθείσας, η δημόσια χρηματοδότηση υπολογίζεται στη βάση εγκριθείσας δαπάνης.

ε) Κατά το στάδιο επαλήθευσης της επένδυσης η Αρμόδια Υπηρεσία δύναται να αναθεωρήσει το τελικό επιλέξιμο κόστος των εγκριμένων δαπανών, νοούμενου ότι δε ξεπερνά το συνολικό εγκριμένο προϋπολογισμό.

- στ) Σε περίπτωση μη υλοποίησης του έργου μέσα στην προθεσμία που αναφέρεται στο Άρθρο (13) σε βαθμό που η επιχείρηση να μπορεί να λειτουργήσει νόμιμα και να παράξει/ προσφέρει το προϊόν της, τότε αυτή χάνει το σχετικό δικαίωμα και ακολουθούνται οι διαδικασίες απένταξής της από το Σχέδιο και επιστροφής του ποσού τυχόν καταβληθείσας χορηγίας προσαυξημένου με τόκο. Το επιτόκιο θα καθορίζεται σύμφωνα με των περί Ενιαίου Δημοσίου Επιτοκίου Υπερμερείας Νόμων του 2006 και 2012, και όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται από τα σχετικά διατάγματα του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- ζ) Δεν επιτρέπεται η υποβολή αιτήματος τροποποίησης της εγκριτικής απόφασης που αφορά αύξηση του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.
- η) Για τροποποιήσεις που αφορούν, αλλαγή επωνυμίας ή αλλαγή εταιρικής σύνθεσης ή και του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της επιχείρησης, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεση του Διευθυντή της Υπηρεσίας
- θ) Η υποβολή των αποδεικτικών στοιχείων και όλων των απαραίτητων αδειών για καταβολή της τελευταίας δόσης της χορηγίας (Γ' Φάση) θα πρέπει να γίνεται το αργότερο σε τρεις (3) μήνες από την ημερομηνία λήξης της περιόδου υλοποίησης των επενδύσεων που αναφέρεται στην εγκριτική επιστολή. Σε περίπτωση κωλύματος θα πρέπει να υποβάλλεται τεκμηριωμένο αίτημα για παράταση και ανάλογη απόφαση θα λαμβάνεται από το Διευθυντή της Υπηρεσίας Βιομηχανίας και Τεχνολογίας.
- ι) Το δελτίο πληρωμής που εκδίδεται από το Λογιστήριο του ΕΦ θεωρείται ως αποδεικτικό στοιχείο ολοκλήρωσης του έργου. Τα αποδεικτικά πληρωμής καταχωρούνται στο σχετικό φάκελο και φέρουν την ειδική σφραγίδα.

14. Κυρώσεις - Εγγυήσεις

Εάν διαπιστωθεί η υποβολή ψευδούς δήλωσης ή στοιχείων και πληροφοριών πριν ή/ και μετά την παραχώρηση χορηγίας, η αίτηση της συγκεκριμένης επιχείρησης απορρίπτεται και απαιτείται η επιστροφή τυχόν καταβληθείσας χορηγίας προσαυξημένης με τόκο. Το επιτόκιο θα καθορίζεται σύμφωνα με των περί Ενιαίου

Δημοσίου Επιτοκίου Υπερημερίας Νόμων του 2006 και 2012, και όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται από τα σχετικά διατάγματα του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Επίσης, δυνατόν να λαμβάνονται πρόσθετα μέτρα εναντίον της επιχείρησης, όπως ο αποκλεισμός της από όλα τα Σχέδια Ενισχύσεων ή/ και η λήψη νομικών μέτρων εναντίον της.

Βάσει του νέου κανονιστικού πλαισίου, θα γίνεται δημοσιονομική διόρθωση και αναλογική ανάκτηση του ποσού που έχει καταβληθεί αχρεωστήτως προσαυξημένου με τόκο, αν σε περίοδο τριών (3) ετών από την ημερομηνία της τελικής πληρωμής της χορηγίας, η χρηματοδοτούμενη επένδυση υπόκειται σε οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:

- παύση ή μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιοχής προγράμματος,
- αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει σε μια εταιρεία ή δημόσιο οργανισμό αδικαιολόγητο πλεονέκτημα,
- ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους.

Σε περίπτωση που από την ημερομηνία έγκρισης της πρότασης μέχρι και τη συμπλήρωση τριετίας (3ετίας) από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης τελικής πιστοποίησης του έργου (τελική πληρωμή της χορηγίας/ Γ Φάση) διαπιστωθεί :

- πώληση ή μεταβίβαση της επιχείρησης ή αλλαγή της εταιρικής/ μετοχικής σύνθεσης
- πώληση ή μεταβίβαση για οποιονδήποτε λόγο ή εκμίσθωση πάγιων περιουσιακών στοιχείων που έχουν επιχορηγηθεί

χωρίς προηγούμενη έγκριση τροποποίησης της αρχικής εγκριτικής απόφασης,

η εγκριτική απόφαση θεωρείται αυτοδικαίως ως ουδέποτε εκδοθείσα και γίνεται αμέσως δημοσιονομική διόρθωση και αναλογική ανάκτηση του ποσού που έχει καταβληθεί αχρεωστήτως, προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις, προσαυξημένου με τόκο.

Το επιτόκιο θα καθορίζεται σύμφωνα με των περί Ενιαίου Δημοσίου Επιτοκίου Υπερημερίας Νόμων του 2006 και 2012, και όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται από τα σχετικά διατάγματα του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η έγκριση τροποποίησης της αρχικής εγκριτικής απόφασης εντός της περιόδου των τριών (3) χρόνων από την ημερομηνία της απόφασης τελικής πιστοποίησης του έργου, μπορεί να γίνεται μόνο για πλήρως αιτιολογημένες περιπτώσεις και μετά από εισήγηση του Διευθυντή της Υπηρεσίας προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου.

Σε οποιαδήποτε από τις παραπάνω περιπτώσεις θα πρέπει να διατηρείται το ίδιο ποσοστό συμμετοχής επιλέξιμων εταιρών στο κεφάλαιο της επιχείρησης.

Ο Δικαιούχος θα πρέπει να θέτει, εφόσον ζητηθούν, στη διάθεση της Διαχειριστικής Αρχής, του Ενδιάμεσου Φορέα, της Αρχής Πιστοποίησης, της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου και της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά ή άλλα στοιχεία του έργου και γενικότερα σε όλους τους ελεγκτικούς φορείς της Κύπρου ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόσθετα θα δέχεται επιτόπιες, σε κάθε περίπτωση, επαληθεύσεις από τον ΕΦ, καθώς και ελέγχους από τα άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα και σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να δίνει όλες τις αναγκαίες επεξηγήσεις.

Σημειώνεται ότι κάθε επιχείρηση που εντάσσεται στο Σχέδιο θα πρέπει να τηρεί ξεχωριστό φάκελο στον οποίο θα καταχωρούνται όλα τα σχετικά έγγραφα (τιμολόγια, αποδείξεις, συμφωνίες, κ.α.) που αφορούν την υλοποίηση της επενδυτικής της πρότασης, συμπεριλαμβανομένων και αυτά που αφορούν αγορά, ανέγερση ή/και επέκταση κτιρίων και τα οποία θα φυλάσσονται για περίοδο τουλάχιστον τριών ετών, από την 31^η Δεκεμβρίου που ακολουθεί την υποβολή των λογαριασμών στην ΕΕ

στους οποίους περιλαμβάνεται η δαπάνη⁴ της πράξης και θα καταστρέφονται μόνο μετά την εκ των προτέρων έγκριση του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, και Βιομηχανίας .

Επίσης κάθε επιχείρηση που εντάσσεται στο Σχέδιο, θα πρέπει να τηρεί ξεχωριστή λογιστική μερίδα ή κατάλληλη λογιστική κωδικοποίηση στο λογιστικό της σύστημα ή ξεχωριστό τραπεζικό λογαριασμό ή ξεχωριστό λογιστικό αρχείο που αφορά το επενδυτικό της έργο. Στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται ότι τα έγγραφα δεν τηρούνται σωστά με αποτέλεσμα να απολεσθεί η κοινοτική συνεισφορά από το Κράτος, τότε οι επιχειρήσεις θα επιστρέφουν τη σχετική χορηγία προσαυξημένη με τόκο. Το επιτόκιο θα καθορίζεται σύμφωνα με των περί Ενιαίου Δημοσίου Επιτοκίου Υπερημερίας Νόμων του 2006 και 2012, και όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται από τα σχετικά διατάγματα του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Για το σκοπό αυτό θα υπογράφεται σχετική Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης μεταξύ των δικαιούχων που θα ενταχθούν στο Σχέδιο και του ΥΕΕΒ, με την οποία έκαστο μέρος θα αναλαμβάνει τις σχετικές δεσμεύσεις και υποχρεώσεις. Τις δεσμεύσεις και υποχρεώσεις των νέων δικαιούχων θα εγγυούνται δύο φυσικά πρόσωπα.

15. Ενστάσεις

15.1 Αιτητές των οποίων:

1. μέρος των επενδύσεων απορρίφθηκαν, κατά το στάδιο της έγκρισης της αίτησης, επειδή θεωρήθηκαν μη επιλέξιμες ή
2. οι προτάσεις δεν περιλαμβάνονται στους καταλόγους για ένταξή τους στο Σχέδιο λόγω χαμηλής βαθμολογίας ή
3. μέρος ή όλες οι επενδύσεις τους που έχουν υποβληθεί με το αίτημα καταβολής χορηγίας έχουν απορριφθεί γιατί θεωρήθηκαν μη επιλέξιμες

έχουν το δικαίωμα όπως μέσα σε 30 μέρες από την ημερομηνία της σχετικής επιστολής του Υπουργείου ή του εμβάσματος της χορηγίας στον τραπεζικό

---

⁴ Η πληροφορία αυτή θα κατέχεται από το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΥΕΕΒ) και γι' αυτό απαιτείται η εκ των προτέρων έγκριση του για καταστροφή οποιουδήποτε εγγράφου που σχετίζεται με την επένδυση.

λογαριασμό της επιχείρησής τους, να υποβάλουν γραπτή ένσταση που θα αποστέλλεται ταχυδρομικά με συστημένη επιστολή προς το Υπουργείο ή με τρόπο που δύναται να καθορίσει ο ΕΦ (ΥΕΕΒ) μέσω ηλεκτρονικού συστήματος του ΥΕΕΒ.

Στην επιστολή θα πρέπει να ζητείται επανεξέταση της αίτησης παραθέτοντας τους συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους πιστεύεται ότι η επενδυτική πρόταση ή μέρος της δεν έπρεπε να απορριφθεί.

15.2 Οι εν λόγω ενστάσεις εφόσον δεν αφορούν πρόδηλα σφάλματα (σε τέτοιες περιπτώσεις τα πρόδηλα σφάλματα θα διορθώνονται από την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου) θα εξετάζονται από τριμελή Επιτροπή Λειτουργών του Υπουργείου που θα ορίζεται για το σκοπό αυτό από το Γενικό Διευθυντή. Στην Επιτροπή Εξέτασης των Ενστάσεων θα συμμετέχει Λειτουργός που έχει εμπλακεί ενεργά στην ετοιμασία του Σχεδίου (για την τήρηση των πρακτικών) αλλά δεν θα συμμετέχει κανένας Λειτουργός που αποτέλεσε μέλος της Επιτροπής Αξιολόγησης και Βαθμολόγησης για το συγκεκριμένο Σχέδιο. Σκοπός της Επιτροπής Ενστάσεων είναι να διασφαλίσει ότι η πρόταση έτυχε ίσης και δίκαιης μεταχείρισης από την Επιτροπή Αξιολόγησης και Βαθμολόγησης και την Υπηρεσία.

Διευκρινίζεται ότι οι αιτητές που επιθυμούν να υποβάλουν ένσταση ΔΕΝ θα μπορούν να επαναυποβάλουν αίτηση για το ίδιο ή/ και τροποποιημένο επενδυτικό έργο εντός της τρέχουσας χρονικής περιόδου ανακοίνωσης του Σχεδίου, όπως αναφέρεται στην παρ. 11.3 του παρόντος Οδηγού εκτός και εάν αυτή εξεταστεί από την αρμόδια Επιτροπή Ενστάσεων και ληφθεί σχετική απόφαση.

16 Οι Κατευθυντήριες Γραμμές διαχείρισης των ενστάσεων παρουσιάζονται στο **Παράρτημα V**.

17 Σε όλες τις περιπτώσεις υποβολής ενστάσεων που τελικά δεν ικανοποιούνται, οι αιτητές διατηρούν το δικαίωμα αν το επιθυμούν να προσφύγουν στο Ανώτατο Δικαστήριο.

16. Ερμηνείες– Τροποποιήσεις

Ο Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, μετά από εισήγηση της Υπηρεσίας, ερμηνεύει, συμπληρώνει και τροποποιεί όπου αιτιολογημένα παρουσιάζεται πρόβλημα, τους όρους και πρόνοιες του Σχεδίου που διευκολύνουν την εφαρμογή του, αφού εξασφαλίσει την εκ των προτέρων έγκριση της Διαχειριστικής Αρχής.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι - Μη Επιλέξιμες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες

Μη επιλέξιμες επιχειρηματικές δραστηριότητες

Πιο κάτω περιγράφονται **οι μη επιλέξιμες επιχειρηματικές δραστηριότητες** για συμμετοχή στο «Σχέδιο Ενίσχυσης της Νεανικής και Γυναικείας Επιχειρηματικότητας».

- 1.** Οι δραστηριότητες επιχειρήσεων που σχετίζονται με την πρωτογενή παραγωγή ή μεταποίηση ή εμπορία γεωργικών προϊόντων όπως απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (αντίγραφο του επισυνάπτεται).
- 2.** Δραστηριότητες που σχετίζονται με τους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.
- 3.** Δραστηριότητες χονδρικού και λιανικού εμπορίου
Διευκρινίζεται ότι εμπόριο οποιουδήποτε προϊόντος ή υπηρεσίας (εξαιρουμένων αυτών της παρ.1. και 2.) που διενεργείται μόνο με τη χρήση Ηλεκτρονικού Εμπορίου (μέσω Ηλεκτρονικού Υπολογιστή – Internet) και τη χρησιμοποίηση εφαρμογής λογισμικού ηλεκτρονικής παραγγελιοληψίας αποτελούν επιλέξιμες δραστηριότητες.

ΠΙΝΑΚΑΣ
Προβλεπόμενος στο άρθρο 32 της συνθήκης

(1) Κλάση της ονοματολογίας των Βρυξελλών	(2) Περιγραφή εμπορευμάτων
Κεφάλαιο 1	Ζώα ζώντα
Κεφάλαιο 2	Κρέατα και βρώσιμα παραπροϊόντα σφαγίων
Κεφάλαιο 3	Ιχθείς, μαλακόστρακα και μαλάκια
Κεφάλαιο 4	Γάλα και προϊόντα γαλακτοκομίας. Ωά πτηνών. Μέλι φυσικόν
Κεφάλαιο 5 05.04	Έντερα, κύστεις και στόμαχοι ζώων, ολόκληρα ή εις τεμάχια, πλην των εξ ιχθύων τοιούτων
05.15	Προϊόντα ζωικής προελεύσεως, μη αλλαχού κατονομαζόμενα ή περιλαμβανόμενα. Μη ζώντα ζώα των κεφαλαίων 1 και 3, ακατάλληλα διά την ανθρώπινη κατανάλωση
Κεφάλαιο 6	Φυτά ζώντα και προϊόντα ανθοκομίας
Κεφάλαιο 7	Λαχανικά, φυτά, ρίζαι και κόνδυλοι, άπαντα εδώδιμα
Κεφάλαιο 8	Καρποί και σπώραι εδώδιμοι. Φλοιοί εσπεριδοειδών και πεπόνων
Κεφάλαιο 9	Καφές, τέιον και αρτύματα (μπαχαρικά), εξαιρέσει του ματέ (κλάσις 09.03)
Κεφάλαιο 10	Δημητριακά
Κεφάλαιο 11	Προϊόντα αλευροποιίας, βύνη, άμυλα, γλουτένη, ινουλίνη
Κεφάλαιο 12	Σπέρματα και καρποί ελαιώδεις. Σπέρματα, σπόροι σποράς και διάφοροι καρποί. Βιομηχανικά και φαρμακευτικά φυτά. Άχυρα και χορτονομαί.
Κεφάλαιο 13 ex 13.03	Πηκτίνη
Κεφάλαιο 15	
15.01	Λίπος χοίρειον υπό την ονομασίαν “saindoux” και λοιπά χοίρεια λίπη, λαμβανόμενα διά πίεσεως ή τήξεως. Λίπη πουλερικών λαμβανόμενα διά πίεσεως ή τήξεως
15.02	Λίπη βοοειδών, προβατοειδών και αιγοειδών, ακατέργαστα ή τετηγμένα, περιλαμβανομένων και των λιπών των λεγομένων πρώτης εκθλίψεως
15.03	Στεατίνη, ελαιοστεατίνη, έλαιον του υπό την ονομασία “saindoux” χοιρείου λίπους και ελαιομαργαρίνη, άνευ προσθήκης γαλακτοματοποιών ουσιών, άνευ αναμείξεως ή παρασκευής τινός
15.04	Λίπη και έλαια ιχθύων και θαλασσίων θηλαστικών, έστω και εξηυγενισμένα

(1) Κλάση της ονοματολογίας των Βρυξελλών	(2) Περιγραφή εμπορευμάτων
15.07	Έλαια φυσικά μόνιμα, ρευστά ή αλοιφώδη, ακαθάριστα κεκαθαυμένα ή εξηυγενισμένα
15.12	Έλαια και λίπη ζωικά ή φυτικά υδρογονωμένα, έστω και εξηυγενισμένα, αλλ' ουχί περαιτέρω επεξεργασμένα
15.13	Μαργαρίνη, απομίμησις χοιρείου λίπους (simili saindoux) και έτερα βρώσιμα λίπη παρασκευασμένα
15.17	Υπολείμματα προκύπτοντα εκ της επεξεργασίας των λιπαρών ουσιών ή των ζωικών ή φυτικών κηρών
Κεφάλαιο 16	Παρασκευάσματα κρεάτων, ιχθύων, μαλακοστράκων και μαλακίων
Κεφάλαιο 17	
17.01	Σάκχαρις τεύτλων και σακχαροκαλάμου, εις στερεάν κατάστασιν
17.02	Έτερα, σάκχαρα, σιρόπια. Υποκατάστατα του μέλιτος, έστω και μειγμένα μετά φυσικού μέλιτος. Σάκχαρα και μελάσσαι κεκαυμένα.
17.03	Μελάσσαι, έστω και αποχρωματισμένα
17.05(*)	Σάκχαρα, σιρόπια και μελάσσαι, άπαντα αρωματισμένα ή τεχνικώς κεχρωσμένα (περιλαμβανομένης και της δια βανίλλης ή βανιλίνης αρωματισμένης σακχάρως) εξαιρουμένων των χυμών οπωρών μετά προσθήκης σακχάρως εις πάσαν αναλογίαν
Κεφάλαιο 18	
18.01	Κακάον εις βαλάνους και θραύσματα βαλάνων, ακατέργαστα ή πεφρυγμένα
18.02	Κελύφη, φλοιοί, μεμβράναι και απορρίμματα κακάου
Κεφάλαιο 20	Παρασκευάσματα οσπρίων, λαχανικών, οπωρών και ετέρων φυτών ή μερών φυτών
Κεφάλαιο 22	
22.04	Γλεύκος σταφυλών, μερικώς ζυμωθέν, έστω και αν η ζύμωσις ανεστάλη καθ' οιονδήποτε έτερον τρόπον, εξαιρέσει της διά προσθήκης οينوπνεύματος
22.05	Οίνοι εκ νωπών σταφυλών. Γλεύκος εκ νωπών σταφυλών, ούτινος η ζύμωσις ανεστάλη τη προσθήκη οينوπνεύματος (περιλαμβανομένων και των μιστελιών)
22.07	Μηλίτης, απίτης, υδρόμελι και έτερα ποτά προερχόμενα εκ ζυμώσεως
ex 22.08(*) ex 22.09(*)	Αιθυλική αλκοόλη, μετουσιωμένη ή μη, οιουδήποτε αλκοολομετρικού τίτλου, λαμβανόμενη από γεωργικά προϊόντα περιλαμβανόμενα στο παράρτημα I της συνθήκης, εξαιρουμένων των αποσταγμάτων, ηδύποτων και ετέρων οينوπνευματωδών ποτών, συνθέτων αλκοολούχων παρασκευασμάτων (καλουμένων συμπετυκνωμένων εκχυλισμάτων) δια την Παρασκευή ποτών
ex 22.10(*)	Όξος εδώδιμον και υποκατάστατα αυτού εδώδιμα
Κεφάλαιο 23	Υπολείμματα και απορρίμματα των βιομηχανιών ειδών διατροφής. Τροφαί παρεσκευασμένα δια ζώα

(1) Κλάση της ονοματολογίας των Βρυξελλών	(2) Περιγραφή εμπορευμάτων
<p>Κεφάλαιο 24</p> <p>24.01</p> <p>Κεφάλαιο 45</p> <p>45.01</p> <p>Κεφάλαιο 54</p> <p>54.01</p> <p>Κεφάλαιο 57</p> <p>57.01</p>	<p>Καπνός ακατέργαστος ή μη βιομηχανοποιημένος. Απορρίμματα καπνού</p> <p>Φελλός, φυσικός ακατέργαστος και απορρίμματα φελλού. Φελλός εις θραύσματα, κόκκους ή κόνιν</p> <p>Λίνον, ακατέργαστον, μουσκευμένον, αποφλοιωμένον, κτενισμένον ή άλλως πως κατειργασμένον, μη όμως νηματοποιημένον: Στυπία και απορρίμματα (περιλαμβανομένου και του εκ της ξάνσεως νημάτων, υφασμάτων ή ρακών προερχομένου λίνου)</p> <p>Κάνναβις (<i>Cannabis, sativa</i>) ακατέργαστος, μουσκευμένη, αποφλοιωμένη, κτενισμένη ή άλλως κατειργασμένη, αλλά μη νηματοποιημένη. Στυπία και απορρίμματα καννάβεως (περιλαμβανομένων και των προερχομένων εκ της ξάνσεως νημάτων, υφασμάτων ή ρακών)</p>
<p>(*) Κλάση που προστέθηκε από το άρθρο 1 του κανονισμού αριθ. 7α του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, της 18^{ης} Δεκεμβρίου 1959 (ΕΕ 7 της 30.1.1961, σ. 71/61)</p>	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ – Τυπικές Προϋποθέσεις Συμμετοχής

A.	Τυπικές προϋποθέσεις
1.	Η πρόταση έχει υποβληθεί εντός της τεθείσας από την πρόσκληση προθεσμίας.
2.	Η πρόταση έχει υποβληθεί στα τυποποιημένα έντυπα του ηλεκτρονικού συστήματος όπως προβλέπονται στην πρόσκληση
3.	Η πρόταση περιέχει όλα τα συνοδευτικά έγγραφα όπως αυτά καθορίζονται τόσο στην πρόσκληση όσο και στο ηλεκτρονικό Σύστημα Υποβολής Πρότασης.
4.	Τα τυποποιημένα έντυπα της πρότασης και τα συνοδευτικά έγγραφα είναι πλήρως συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα.
5.	Ο αιτητής εμπίπτει στους δυνητικούς δικαιούχους που καθορίζονται στην πρόσκληση.
6.	Το προτεινόμενο έργο χωροθετείται στις επιλέξιμες περιοχές οι οποίες αναφέρονται στην πρόσκληση.
7.	Ο προϋπολογισμός του Έργου είναι μέσα στα καθορισμένα όρια.

B.	Επιλεξιμότητα
1.	Συμβατότητα του προτεινόμενου έργου με το αντικείμενο, τους στόχους και τις Κατηγορίες Δραστηριοτήτων, καθώς επίσης και τους όρους επιλεξιμότητας, όπως αναφέρονται στην πρόσκληση.
2.	Συμβατότητα της χρονικής περιόδου υλοποίησης του έργου με τους όρους που καθορίζονται στο Σχέδιο και στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.
3.	Ο αιτητής θα πρέπει να αποδείξει ότι διαθέτει τους απαιτούμενους χρηματοοικονομικούς πόρους για να υλοποιήσει το προτεινόμενο έργο.
4.	Το προτεινόμενο έργο είναι συμβατό με τις πρόνοιες των σχετικών Κοινοτικών Κανονισμών, ώστε οι δαπάνες να είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση.

Γ.	Κριτήρια για τη Συμβατότητα με Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές (κανονικότητα της πρότασης)
1.	Τήρηση/ δέσμευση τήρησης από τον αιτητή, της εθνικής νομοθεσίας και των κοινοτικών κανόνων για το περιβάλλον.
2.	Τήρηση/ δέσμευση τήρησης από τον αιτητή, της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και για τη μη διάκριση.
3.	Τήρηση/ δέσμευση τήρησης από τον αιτητή, των κανονισμών δημοσιότητας και πληροφόρησης.

Δ.	Πληρότητα της Πρότασης
1.	Πλήρης και σαφής τεκμηριωμένη περιγραφή του προτεινομένου έργου σύμφωνα με την πρόσκληση.
2.	Σαφής καταγραφή των δραστηριοτήτων, των διακριτών τμημάτων του έργου και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης (χρονικού προγραμματισμού).
3.	Σαφής καταγραφή κόστους υλοποίησης ανά φάση και αξιολόγηση.
4.	Σαφής τεκμηρίωση αναμενόμενων αποτελεσμάτων.
5.	Σαφής και τεκμηριωμένη περιγραφή του τρόπου διοίκησης.
6.	Σαφής περιγραφή τρόπου λειτουργίας.
7.	Ύπαρξη απαιτούμενων δικαιολογητικών όπως αυτές περιγράφονται στο σχετικό Έντυπο Αίτησης ή/και Κατάλογο Δικαιολογητικών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ – Κριτήρια Επιλογής/ Βαθμολόγησης Προτάσεων

Κριτήρια Επιλογής Προτάσεων/ Βαθμολόγησης Προτάσεων

Τα κριτήρια επιλογής των προτάσεων, καθώς και οι αντίστοιχοι συντελεστές βαρύτητας παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα.

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	Συντελεστής Βαρύτητας
1	Γνώσεις Υποψηφίων (εκπαίδευση, κατάρτιση και συνάφεια σπουδών)	17%
2	Εργασιακή Εμπειρία (προηγούμενη εργασιακή εμπειρία και ειδικότερα συναφής εμπειρία με το αντικείμενο)	17%
3	Ωριμότητα Έργου και Πληρότητα Επιχειρηματικού Σχεδίου (δυνατότητα χρηματοδότησης και εξεύρεση χώρου)	15%
4	Περιοχή Εγκατάστασης της Επιχείρησης	4%
5	Θέσεις Εργασίας (αριθμός θέσεων εργασίας που θα δημιουργηθούν με την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου)	12%
6	Ανάπτυξη & Παραγωγή Νέων Προϊόντων ή και Υπηρεσιών, Εξωστρέφεια, Καινοτομία, Αειφορία Περιβάλλοντος, Τεχνική Κατεύθυνση	5%
7	Τομείς Δραστηριοτήτων Έξυπνης Εξειδίκευσης	5%
8	Βιωσιμότητα Προτεινόμενου Έργου	25%
	ΣΥΝΟΛΟ	100%

Κριτήριο 1: Γνώσεις Υποψηφίων (εκπαίδευση, κατάρτιση και συνάφεια σπουδών)

Το κριτήριο αφορά την εξέταση και αξιολόγηση των γνώσεων που έχουν οι υποψήφιοι (εκπαίδευση, κατάρτιση, επιμόρφωση κτλ.). Οι γνώσεις των υποψηφίων τεκμηριώνονται με τίτλους σπουδών και άλλα παραστατικά που περιέχονται στο φάκελο υποβολής της επενδυτικής πρότασης.

Η συνάφεια των γνώσεων με την προτεινόμενη δραστηριότητα αποτελεί πλεονέκτημα.

Κριτήριο 2: Εργασιακή Εμπειρία (προηγούμενη εργασιακή εμπειρία και ειδικότερα συναφής εμπειρία με το αντικείμενο)

Αξιολόγηση της εργασιακής εμπειρίας των υποψηφίων. Η εμπειρία των υποψηφίων τεκμηριώνεται, όπου είναι δυνατό, με σχετικές βεβαιώσεις/ επιστολές προηγούμενων εργοδοτών ή και άλλα αποδεικτικά στοιχεία.

Η συνάφεια της προηγούμενης εμπειρίας με την προτεινόμενη δραστηριότητα αποτελεί πλεονέκτημα.

Κριτήριο 3: Ωριμότητα και Πληρότητα Επιχειρηματικού Σχεδίου (ωριμότητα έργου, δυνατότητα χρηματοδότησης κτλ.)

Εξέταση και αξιολόγηση κατά πόσο υπάρχει η δυνατότητα χρηματοδότησης της επένδυσης. Επιπρόσθετα θα λαμβάνεται υπόψη κατά πόσο έχει εξευρεθεί ο χώρος εγκατάστασης της επιχείρησης, έχουν εξασφαλιστεί οι απαιτούμενες άδειες κτλ.

Κριτήριο 4: Περιοχή Εγκατάστασης της επιχείρησης

Λαμβάνεται υπόψη η περιοχή εγκατάστασης της επιχείρησης, ανάλογα με το υψόμετρο ή την χιλιομετρική απόσταση από το αστικό κέντρο. Επισυνάπτεται ο σχετικός Κατάλογος στην ιστοσελίδα του Υπουργείου.

Κριτήριο 5: Θέσεις Εργασίας (αριθμός θέσεων εργασίας που θα δημιουργηθούν με την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου)

Λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των νέων θέσεων απασχόλησης που θα δημιουργηθούν ως αποτέλεσμα της προτεινόμενης επένδυσης. Οι θέσεις που θα ληφθούν υπόψη για σκοπούς βαθμολόγησης βασίζονται στην ρεαλιστικότητα του στόχου και ο αιτητής δεσμεύεται για δημιουργία τους.

Κριτήριο 6: Ανάπτυξη, Παραγωγή και Εμπορία Νέων Προϊόντων & Υπηρεσιών, Εξωστρέφεια, Καινοτομία, Αειφορία Περιβάλλοντος, Τεχνική Κατεύθυνση

Αξιολόγηση των προϊόντων ή και υπηρεσιών που θα προσφέρει η επιχείρηση σε σχέση με το βαθμό καινοτομίας ή και διαφορετικότητας από άλλα παρόμοια προϊόντα ή/ και υπηρεσίες. Θα λαμβάνεται υπόψη κατά πόσο η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να διαθέσει τα προϊόντα/ υπηρεσίες της στο εξωτερικό, αν χρησιμοποιεί μεθόδους παραγωγής φιλικές προς το περιβάλλον και αν η επιχείρηση που θα δημιουργηθεί καλύπτει τεχνική κατεύθυνση (π.χ. μηχανικοί αυτοκινήτων, ηλεκτρολόγοι, υδραυλικοί, αισθητικοί, κομμωτές, κτλ).

Κριτήριο 7: Τομείς δραστηριοτήτων Έξυπνης Εξειδίκευσης

Το κριτήριο καλύπτει τις επιχειρήσεις που θα δραστηριοποιηθούν στους τομείς στους οποίους η Κύπρος διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα όπως αυτοί αναδείχθηκαν από την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΣΕΕ) για την Κύπρο, ή σε συμπληρωματικούς προς αυτούς κλάδους των επαγγελματικών υπηρεσιών. (Το Παράρτημα VI είναι σχετικό).

Κριτήριο 8: Βιωσιμότητα της επιχείρησης

Το κριτήριο καλύπτει την αξιολόγηση της βιωσιμότητας της προτεινόμενης επενδυτικής πρότασης και της δυνατότητας διάθεσης των προϊόντων ή και υπηρεσιών σε σχέση με την γενική κατάσταση της αγοράς (ποιότητα προϊόντων/ υπηρεσιών, ιδιαίτερα πλεονεκτήματα και χαρακτηριστικά, δυνατότητες διάθεσής τους σε αγορές του εξωτερικού - εξωστρέφεια επιχειρήσεων, ανταγωνιστική θέση της προτεινόμενης επιχείρησης κα).

Επιπρόσθετα λαμβάνονται υπόψη τα προβλεπόμενα αποτελέσματα για τα πρώτα πέντε (5) χρόνια λειτουργίας της επιχείρησης, όπως αυτά φαίνονται στο έντυπο αίτησης **καθώς και στο επεξηγηματικό σημείωμα που θα επισυνάπτεται με τις οικονομικές προβλέψεις** της επιχείρησης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV – Νόμοι και Κανονισμοί για το Περιβάλλον, την Ισότητα Ευκαιριών Μεταξύ Ανδρών και Γυναικών και μη Διάκριση

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Ο Περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμος 2018, Ν127(Ι)/2018.
- Ο Περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον Ορισμένων Σχεδίων και Προγραμμάτων Νόμος, Ν. 102(Ι)/2005.
- Ο Περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμος, Ν. 153(Ι)/2003.
- Οι Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους Νόμοι του 2002 έως 2013 – (Ν. 106/2002).
- Ο Περί Εκπομπών Ορισμένων Φθοριούχων Αερίων Θερμοκηπίου Νόμος 23(Ι)/2010.
  - Πιστοποίηση Επιχειρήσεων και Προσωπικού όσον αφορά Σταθερό Εξοπλισμό Ψύξης, Κλιματισμού και Αντλιών Θερμότητας Κανονισμοί του 2010 - (Κ.Δ.Π. 133/2010).
  - Πιστοποίηση Προσωπικού Ασχολούμενου με την Ανάκτηση Ορισμένων Φθοριούχων Αερίων Θερμοκηπίου από Συσκευές Χειρισμού και Προστασίας Υψηλής Τάσης Κανονισμοί του 2010 - (Κ.Δ.Π. 134/2010).
  - Πιστοποίηση Προσωπικού που Προβαίνει σε Ανάκτηση Ορισμένων Διαλυτών με βάση Φθοριούχα Αέρια Θερμοκηπίου από Εξοπλισμό, Κανονισμοί του 2010 - (Κ.Δ.Π. 135/2010).
  - Πιστοποίηση Επιχειρήσεων και Προσωπικού όσον αφορά τα Μόνιμης Εγκατάστασης Συστήματα Πυροπροστασίας και Πυροσβεστήρες, Κανονισμοί του 2010 - (ΚΔΠ 132/2010).
- Νόμος 16(Ι)/2011 για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος.
  - Κ.Δ.Π. 66/2011 για τις ουσίες που καταστρέφουν τη Στιβάδα του Όζοντος (Υποχρεώσεις αναφορικά με Ουσίες, Προϊόντα και Εξοπλισμό).
- Νόμος που προβλέπει για τη λήψη μέτρων προστασίας της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος από την ελευθέρωση στο περιβάλλον ή τη διάθεση στην αγορά γενετικά τροποποιημένων οργανισμών, για τις προϋποθέσεις χορήγησης της σχετικής άδειας και για συναφή θέματα (Αρ. 160(Ι)/2003).
- Ο Περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμος 2002 έως 2012 {Ν. 132(Ι)/2002, Ν. 125(Ι)/2012}.
  - Σε περίπτωση που οι συνολικές ετήσιες ποσότητες συσκευασιών που τοποθετεί η επιχείρηση στην Κυπριακή αγορά, ξεπερνούν τους 2 τόνους, τότε

αυτή θα πρέπει να αναλαμβάνει το κόστος διαχείρισής τους συμμετέχοντας σε συλλογικό σύστημα.

- Οι Περί Αποβλήτων Νόμοι του 2011 έως (αρ. 2) 2014 – {185(Ι)/2011, 32(Ι)/2014}.
  - Διαχείριση Αποβλήτων Ελαστικών Κ.Δ.Π. 61/2011.
  - Ηλεκτρικές Στήλες και Συσσωρευτές Κ.Δ.Π. 125/2009.
    - ο Ο παραγωγός (π.χ. εισαγωγέας) ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών οφείλει να αναλαμβάνει το κόστος διαχείρισής τους όταν αυτά καταστούν απόβλητα, οργανώνοντας ατομικό σύστημα ή συμμετέχοντας σε συλλογικό σύστημα.
  - Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού Κ.Δ.Π. 668/2004, Κ.Δ.Π. 378/2009.
    - ο Ο παραγωγός (π.χ. εισαγωγέας) ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού οφείλει να αναλαμβάνει το κόστος διαχείρισής του όταν αυτός καταστεί απόβλητο, οργανώνοντας ατομικό σύστημα ή συμμετέχοντας σε συλλογικό σύστημα.
  - Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων Κ,Δ.Π. 562/2003, Κ,Δ.Π. 618/2007, Κ,Δ.Π. 147/2014.
- Ο Περί διαχείρισης των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας νόμος (Ν.82(Ι)/2009).
  - Έγκριση σχεδίου διαχείρισης εξορυκτικών αποβλήτων.
  - Άδεια εγκατάστασης εξορυκτικών αποβλήτων.
  - Πιστοποιητικό κατάλληλης χωροθέτησης για κατασκευή νέων και μετατροπή υφιστάμενων εγκαταστάσεων εξορυκτικών αποβλήτων.
- Ο περί Βιομηχανικών Εκπομπών Νόμος του 2013, Ν. 184(Ι)/2013, Έκδοση Άδειας Βιομηχανικών Εκπομπών.
- Οι περί Αξιολόγησης και Διαχείρισης του Περιβαλλοντικού Θορύβου Νόμοι 2004 έως 2007.
- Οι περί των Βασικών Απαιτήσεων (Εκπομπή Θορύβου στο Περιβάλλον από Εξοπλισμό προς Χρήση σε Εξωτερικούς Χώρους) Κανονισμοί του 2003 (Κ.Δ.Π. 535/2003).

ΙΣΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης σε Βάρος των Γυναικών Νόμος του 1985 (Ν.78/1985)
- Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης σε Βάρος της Γυναίκας (Κυρωτικός) Νόμος του 2002 (Ν.1(III)/2002)
- Το Πρωτόκολλο 12 του Νόμου στην Ευρωπαϊκή Συνθήκη για την Προστασία των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών (επικύρωση), 2002 (L. 13(III)/2002)
- Τον Περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση Νόμο του 2002 (Ν.205(Ι) 2002), όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:

Νόμος του 2004	(Ν.191(Ι)/2004)
Νόμος του 2006	(Ν.40(Ι)/2006)
Νόμος του 2007	(Ν.176(Ι)/2007)
Νόμος του 2009	(Ν.39(Ι)/2009)

- Τον περί Καταβολής Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για την Ίδια Εργασία ή για Εργασία στην οποία αποδίδεται Ίση Αξία Νόμο του 2002(Ν.177(Ι)/2002)), όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:

Νόμος του 2004	(Ν.193(Ι)/2004)
Νόμος του 2009	(Ν.38(Ι)/2009)

- Τον περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στα Επαγγελματικά Σχέδια Κοινωνικής Ασφάλισης Νόμο του 2002(Ν.133(Ι)/2002)), όπως τροποποιήθηκε με τον τροποποιητικό Νόμο του 2009 (Ν.40(Ι)/2009)
- Τον περί Προστασίας της Μητρότητας Νόμο του 1997(Ν.100(Ι)/1997), όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:

Νόμος του 2000	(Ν.45(Ι)/2000)
Νόμος του 2002	(Ν.64(Ι)/2002)
Νόμος του 2007	(Ν.109(Ι)/2007)
Νόμος του 2008	(Ν.8(Ι)/2008)
(Αρ. 2) Νόμος του 2008	(Ν.43(Ι)/2008)
Νόμος του 2011	(Ν.70(Ι)/2011)

- Τους περί Προστασίας της Μητρότητας (Ασφάλεια και Υγεία) στην Εργασία Κανονισμούς του 2002 (ΚΔΠ 255/2002)
- Τον περί Γονικής Άδειας και Άδειας για Λόγους Ανωτέρας Βίας Νόμο (Ν.69(Ι)2002) , όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:

Νόμος του 2007	(Ν.111(Ι)/2007)
Νόμος του 2010	(Ν.11(Ι)/2010)
Νόμος του 2012	(Ν.47(Ι)/2012)

- Τον περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών (Πρόσβαση σε Αγαθά και Υπηρεσίες και στην Παροχή Αυτών) Νόμο (Ν.18(Ι)/2008) όπως τροποποιήθηκε με τον τροποποιητικό Νόμο του 2013 (Ν.89(Ι)/2013)
- Τους περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Πρόσβαση σε Αγαθά και Υπηρεσίες (Παροχής Ανεξάρτητης Συνδρομής) Κανονισμούς του 2010 (Κ.Δ.Π. 483/2010)

Τα έργα πρέπει να συνάδουν με τις Κοινοτικές και Εθνικές Πολιτικές για την Ισότητα Ανδρών και Γυναικών οι οποίες συμπεριλαμβάνουν, μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

α) Οικονομική Ανεξαρτησία των γυναικών συμπεριλαμβανομένης της ισότητας ευκαιριών αναφορικά με την πρόσβαση, ανέλιξη και εκπαίδευση στην εργασία, της εξάλειψης των εκπαιδευτικών στερεοτύπων, της ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας, της συμφιλίωσης της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.

β) Ίση Αμοιβή για Ίση Εργασία και Εργασία Ίσης Αξίας

γ) Ισότητα στις θέσεις λήψης αποφάσεων στην πολιτική, οικονομική ζωή στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα

δ) Εξάλειψη όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών και την προστασία των θυμάτων περιλαμβανομένου της οικογενειακής βίας, της σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο εργασίας και της εμπορίας προσώπων.

ΜΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ

- Οι περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμοι του 2000 έως (Αρ. 2) του 2007
- Οι περί Ίσης Μεταχείρισης στην Απασχόληση και την Εργασία Νόμοι του 2004 και 2007
- Ν.42 (Ι) 2004 Ο περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμος του 2004
- Ν.59 (Ι) 2004 Ο περί Ίσης Μεταχείρισης Προσώπων Άσχετα από Φυλετική ή Εθνοτική Καταγωγή Νόμος του 2004

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V – Κατευθυντήριες Γραμμές Διαχείρισης Ενστάσεων

Κατευθυντήριες Γραμμές Διαχείρισης Ενστάσεων

(I) Στάδιο Αξιολόγησης Πρότασης:

Αιτητές των οποίων οι προτάσεις/ αιτήσεις απορρίπτονται **(α)** λόγω απόρριψης επενδύσεων ή **(β)** που δεν περιλαμβάνονται στους τελικούς καταλόγους για ένταξή τους στο Σχέδιο για παροχή χορηγίας λόγω χαμηλής βαθμολογίας (δεύτερο στάδιο αξιολόγησης/ βαθμολόγησης), έχουν το δικαίωμα όπως εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος που καθορίζεται στον Οδηγό Εφαρμογής του ΣΧ, και δεν υπερβαίνει τις 30 ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής της σχετικής επιστολής του Υπουργείου, να υποβάλουν γραπτή ένσταση που θα αποστέλλεται ταχυδρομικά με συστημένη επιστολή προς το Υπουργείο και να ζητούν επανεξέταση της αίτησής τους παραθέτοντας τους συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους πιστεύουν ότι η αίτησή τους δεν έπρεπε να απορριφθεί ή δε βαθμολογήθηκε σωστά. Οι ενστάσεις θα καλύπτουν μόνο διαδικαστικά θέματα.

Η Επιτροπή Ενστάσεων δε ζητά πρόσθετα από τα προαπαιτούμενα παραστατικά και δεν παρέχει στους αιτητές πρόσθετο χρονικό περιθώριο για υποβολή τέτοιων παραστατικών και γενικά δεν προβαίνει σε ενέργειες που δεν εμπίπτουν στο αντικείμενο της αρμοδιότητάς της.

Στις περιπτώσεις ενστάσεων που αφορούν σε απορρίψεις επενδύσεων ή χαμηλής βαθμολογίας, η Επιτροπή Ενστάσεων επανεξετάζει μόνο το περιεχόμενο του φακέλου της αίτησης⁵ και τη διαδικασία αξιολόγησης μαζί με τα φύλλα αξιολόγησης που συμπληρώθηκαν από την Επιτροπή Αξιολόγησης και Βαθμολόγησης για να διαπιστώσει αν υπήρξε οποιαδήποτε παράλειψη ή λάθος. Αν η ένσταση κρίνεται δικαιολογημένη, αποστέλλεται μαζί με τα ευρήματα της Επιτροπής Ενστάσεων και τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι η πρόταση δεν έτυχε ίσης και δίκαιης αξιολόγησης, στον Προϊστάμενο του ΕΦ για επαναξιολόγηση και βαθμολόγηση από την Επιτροπή Αξιολόγησης και Βαθμολόγησης.

Οι αιτητές ενημερώνονται το συντομότερο κατά πόσο κρίνεται δικαιολογημένη ή όχι η ένστασή τους.

---

⁵(δεν αποδέχεται πρόσθετα στοιχεία ή πληροφορίες ή την αντικατάσταση των υποβληθέντων με την αίτηση στοιχείων)

(II) Στάδιο αξιολόγησης αιτημάτων για καταβολή χορηγίας

Πριν από την λήψη απόφασης για καταβολή της χορηγίας δύναται, εάν κριθεί σκόπιμο, να διενεργηθεί από τον ΕΦ επιτόπια επαλήθευση για αξιολόγηση του αιτήματος καταβολής χορηγίας. Στις περιπτώσεις ενστάσεων που αφορούν απορρίψεις επενδύσεων ως μη επιλέξιμες, δηλαδή στο **στάδιο αξιολόγησης αιτημάτων για καταβολή χορηγίας**, η Επιτροπή Ενστάσεων, αφού τις εξετάσει, παραπέμπει τις αποφάσεις της, τεκμηριωμένες στον Προϊστάμενο του ΕΦ για να παραπέμψει το θέμα στους αρμόδιους λειτουργούς που το χειρίστηκαν, ώστε να απαντήσουν, ή να δεχθούν τις απόψεις της Επιτροπής Ενστάσεων. Νοείται ότι σε αυτό το στάδιο δεν τίθεται θέμα αξιολόγησης ή βαθμολόγησης προτάσεων, άρα μπορούν να ζητηθούν και να υποβληθούν όσα διευκρινιστικά ή πρόσθετα στοιχεία κριθούν απαραίτητα μέχρι την ολοκληρωμένη τεκμηρίωση της επιλεξιμότητας της επένδυσης/ δαπάνης. Την τελική απόφαση έχει ο Προϊστάμενος του ΕΦ.

Διευκρινίσεις/ Συμπληρώσεις κατά τη Διαδικασία Αξιολόγησης

Κατά τη διαδικασία της επαναξιολόγησης, στην περίπτωση που την ζητήσει η Επιτροπή Ενστάσεων, ο ΕΦ μπορεί, εφόσον το κρίνει απαραίτητο, να ζητήσει γραπτώς από το δυνητικό Δικαιούχο να διευκρινίσει, να συμπληρώσει ή να τεκμηριώσει περαιτέρω τα ήδη υποβληθέντα στοιχεία της πρότασης, όταν για παράδειγμα δεν δίνονται επαρκή στοιχεία για να αξιολογηθεί το έργο ως προς ένα κριτήριο (πχ. επιλεξιμότητα επένδυσης). Ο ΕΦ μπορεί να ζητήσει διευκρινίσεις/ συμπληρώσεις (στα πλαίσια που καθορίζονται από τον Οδηγό Εφαρμογής του ΣΧ και γενικά το σχετικό θεσμικό πλαίσιο) σε όλα τα στάδια αξιολόγησης (δεδομένου ότι το Σχέδιο αφορά Άμεση Αξιολόγηση).

Όταν ο ΕΦ ζητήσει διευκρινίσεις, συμπληρώσεις ή τεκμηρίωση, **η πρόταση τίθεται σε αναστολή** μέχρι την υποβολή των στοιχείων αυτών. Η αξιολόγηση των υπόλοιπων προτάσεων συνεχίζεται κανονικά. Με την υποβολή των διευκρινίσεων, η πρόταση επανέρχεται σε φάση αξιολόγησης, χωρίς να παραβιάζεται όμως σε καμιά περίπτωση η αρχή της ίσης μεταχείρισης των δυνητικών Δικαιούχων.

Στην περίπτωση που ο ΕΦ ζητήσει από τους δυνητικούς Δικαιούχους, περαιτέρω διευκρινίσεις ή συμπληρώσεις, **οι δυνητικοί Δικαιούχοι θα πρέπει να προσκομίσουν τις απαραίτητες πληροφορίες εντός συγκεκριμένης χρονικής προθεσμίας η οποία θα καθορίζεται από τον ΕΦ.**

Ένταξη/ Απόρριψη Έργων μετά την εξέταση ενστάσεων

Με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και των ενστάσεων δρομολογούνται οι διαδικασίες της υπογραφής της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης μεταξύ του ΕΦ και του Δικαιούχου του εγκριθέντος έργου ή της οριστικής απόρριψης της πρότασης. Στην περίπτωση που το αποτέλεσμα της επανεξέτασης είναι θετικό για το

Δικαιούχο, το έργο εγκρίνεται και δρομολογούνται οι διαδικασίες της υπογραφής της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης του ΕΦ (II) με το Δικαιούχο και σε περίπτωση που έχει εξαντληθεί ο προϋπολογισμός γίνεται συνεννόηση με τη Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ). Στην αντίθετη περίπτωση η πρόταση απορρίπτεται οριστικά και ενημερώνεται ο Δικαιούχος, με κοινοποίηση στη ΔΑ.

Ο Κατάλογος Εγκεκριμένων Έργων/ Δικαιούχων για κάθε Σχέδιο Χορηγιών καταρτίζεται από τον ΕΦ και αναθεωρείται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI - Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3Cy)

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης αποτελεί βασική, εκ των προτέρων, προϋπόθεση που έθεσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς τα Κράτη Μέλη, κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 για την αξιοποίηση πόρων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία για ενίσχυση της Έρευνας και Καινοτομίας (Ε&Κ) σε τομείς όπου κάθε χώρα διαθέτει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Οι κυρίαρχοι τομείς προτεραιότητας που έχουν αναδειχθεί μέσα από την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο είναι η **Ενέργεια** και ο **Τουρισμός**, ενώ ως δευτερεύοντες τομείς έχουν αναδειχθεί το **Δομημένο Περιβάλλον-Κατασκευές**, οι **Μεταφορές-Ναυτιλία**, η **Γεωργία-Τρόφιμα** και ο τομέας της **Υγείας**. Επιπλέον, έχουν προσδιοριστεί ως σημαντικοί τομείς οριζόντιου χαρακτήρα το **Περιβάλλον** και οι **Τεχνολογίες Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών**.

Οι ενδεικτικές περιοχές εστίασης στους τομείς αυτούς είναι:

«ΕΝΕΡΓΕΙΑ»
Ανάπτυξη Νέων ή Βελτιστοποιημένων Τεχνολογιών για ΑΠΕ
Ηλιακή Ενέργεια και Τεχνολογίες για Ηλιακά Φωτοβολταϊκά
Τεχνολογίες Ηλιακής Θέρμανσης και Ψύξης
Αιολική Ενέργεια
Καινοτόμες εφαρμογές ΑΠΕ
Τεχνολογίες Ηλιοθερμίας
Ηλιακά Φωτοβολταϊκά
Καινοτόμες Εφαρμογές ΑΠΕ
Αξιοποίηση Υδρογονανθράκων
Αποθήκευση Φυσικού Αερίου
Χρήση Φυσικού Αερίου
Βέλτιστη Χρήση - Εξοικονόμηση Ενέργειας
Ανάπτυξη Καινοτόμων και Οικονομικά Αποδοτικών Τεχνολογιών
Συστήματα ΤΠΕ για Παρακολούθηση
Δίκτυα Μεταφοράς και Διανομής Ενέργειας

«ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ»
Αειφόρος Τουριστική Ανάπτυξη
Κοινωνική, οικονομική και Περιβαλλοντική Διάσταση του Τουρισμού
Εκτίμηση και Παρακολούθηση Φέρουσας Ικανότητας
Ειδικές Μορφές Τουρισμού
Πρώθηση Ειδικών Μορφών Τουρισμού

Άμβλυνση Εποχικότητας
Ψηφιακή Εποχή και Τουρισμός
Βελτιστοποίηση Τουριστικής Εμπειρίας μέσω της χρήσης ΤΠΕ
Κοινωνικά Δίκτυα
Οργάνωση, Διαχείριση και Προώθηση του Τουριστικού Προϊόντος
Δορυφορικοί Πίνακες Τουρισμού
Οργάνωση Συστήματος Διαχείρισης και Προώθησης τουριστικού προϊόντος.

«ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ»
Αειφόρος Αστική Ανάπτυξη
Αστικά Δίκτυα, Υποδομές και Συνδεσιμότητα
Σύγχρονος Σχεδιασμός Κατασκευών
Κτίρια με Υψηλή Ενεργειακή Απόδοση
Κτιριακή Πολιτιστική Κληρονομιά.
Αναβάθμιση Υφιστάμενου Κτιριακού Αποθέματος
Οργάνωση και Διαχείριση της Παραγωγής Κτιρίων και Υποδομών
Αξιοποίηση Αειφόρων Κατασκευαστικών Μεθόδων (χρήση δομικών υλικών με υψηλή προστιθέμενη αξία, μείωση της κατανάλωσης πόρων και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, επαναχρησιμοποίηση διαθέσιμων πόρων)
Οικοδομικά Υλικά
Ανάπτυξη Καινοτόμων και Ευφυών Οικοδομικών Υλικών
Αξιοποίηση Τοπικών Πρώτων Υλών

«ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΝΑΥΤΙΛΙΑ»
Σύγχρονες Δημόσιες Μεταφορές
Ανάπτυξη συστήματος αστικών συγκοινωνιών και σύγχρονων δημόσιων μεταφορών
Εξοικονόμηση ενέργειας – χρήση εναλλακτικών καυσίμων, πράσινα αυτοκίνητα
Θαλάσσιες Μεταφορές / Ναυτιλία
Διαχείριση, προγραμματισμός και ανάπτυξη λιμένων
Θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός
Αειφόρος Ανάπτυξη Μεταφορών
Συστήματα Ευφυών Μεταφορών
Ανάπτυξη ασφαλών μεταφορών

«ΓΕΩΡΓΙΑ - ΤΡΟΦΙΜΑ»

Ανταγωνιστικότητα Γεωργικής και Κτηνοτροφικής Παραγωγής
Νέες Τεχνολογίες, ΤΠΕ και Ρομποτική
Αξιοποίηση Βιοτεχνολογιών στη Γεωργία, Υδατοκαλλιέργεια και Κτηνοτροφία
Πρωώθηση προϊόντων ονομασίας προέλευσης, γεωγραφικής ένδειξης και παραδοσιακών προϊόντων.
Ποιότητα και Ασφάλεια Τροφίμων
Αντιμετώπιση Κινδύνων Διατροφικής Αλυσίδας
Ασφάλεια και ποιότητα τροφίμων
Ανάπτυξη Ζώων
Βέλτιστες πρακτικές διαχείρισης και σίτισης ζώων
Κλιματικές Αλλαγές: Γεωργία και Τρόφιμα
Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις αγρο-κλιματικές ζώνες Κύπρου
Ανάλυση κινδύνου των συστημάτων τροφίμων
Περιβαλλοντική και Κοινωνική Διάσταση
Αξιοποίηση βιοποικιλότητας και οικοσυστημάτων
Βέλτιστη αξιοποίηση υδάτινων πόρων
Χρήση ΑΠΕ στην γεωργική παραγωγή.

«ΥΓΕΙΑ»
Ηλεκτρονική Υγεία
Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Υγείας
Διασφάλιση Ποιότητας και Ασφάλειας
Ψηφιακή Χαρτογράφηση Υγείας
Κλινική και Γενετική Διερεύνηση και Αντιμετώπιση Ασθενειών
Παρακολούθηση – Διαχείριση – Φροντίδα
Διάγνωση – Πρόληψη / Παράγοντες Κινδύνου
Μοριακή και Ιατρική Γενετική (Μεταφραστική Ιατρική Έρευνα)
Προαγωγή Δημόσιας Υγείας και Ποιότητα Ζωής
Ανάπτυξη Ασφαλών και Αποτελεσματικών Φαρμάκων.
Μοριακή διάγνωση και δημιουργία εξειδικευμένων φαρμάκων.
Ιατρικός Τουρισμός
Ανάπτυξη Προληπτικής Ιατρικής

«ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ»
Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή - Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων

Ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων - υδάτινοι πόροι
Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση πολιτιστικής κληρονομιάς
Αειφόρος Γαλάζια Ανάπτυξη
Οικο-καινοτομία
Φυσικοί πόροι – οικοσυστήματα

«ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ»
Τεχνολογίες Πληροφορικής
Λογισμικό: καινοτόμα λογισμικά, εφαρμογές πολυμέσων και γραφικών, τεχνολογίες διαχείρισης γνώσης και περιεχομένου - big data, language technologies, νέες διαδικτυακές εφαρμογές -. cloud services
Υλικό: ευφυή συστήματα, βελτίωση υλικού και επεξεργαστικής ισχύος, υπολογιστικά συστήματα υψηλής απόδοσης, δια-λειτουργικότητα συστημάτων, τεχνητή νοημοσύνη, ρομποτική, αισθητήρες
Ψηφιακή Χαρτογράφηση Υγείας
Τεχνολογίες Επικοινωνιών
Δίκτυα: ασφάλεια, υψηλή χωρητικότητα, ευελιξία, διαχείριση δικτύων κα Ασύρματες και Δορυφορικές Επικοινωνίες: ασύρματα και κινητά δίκτυα νέας γενιάς, κινητά ευρυζωνικά δίκτυα, εφαρμογές δικτύων 4ης γενιάς κα, τηλεπισκόπηση κα Μέσα Μετάδοσης Υψηλών Ταχυτήτων: οπτικές ίνες, φωτονικά δίκτυα
Οριζόντιες Εφαρμογές ΤΠΕ
Ηλεκτρονικός Τουρισμός και Πολιτισμός: τηλε-εξυπηρέτηση, διαδικτυακά παρατηρητή-ρια, διαχείριση και προώθηση προϊόντος, ψηφιοποίηση πολιτιστικής κληρονομιάς, τρισδιάστατη απεικόνιση
Ψηφιακή Παιδεία: εξ' αποστάσεως διδασκαλία, ηλεκτρονικά υποβοηθούμενη και αλληλεπιδραστική μάθηση
Ηλεκτρονική Υγεία και Ποιότητα Ζωής: συστήματα διαχείρισης υγείας, τηλε-ιατρικής, τηλε-εξέταση, ηλεκτρονική ενσωμάτωση και υποβοήθηση, αυτόνομη διαβίωση υποβοηθούμενη από ΤΠΕ, καινοτόμες διαγνωστικές απεικονιστικές προσεγγίσεις
Προαγωγή Οικολογικών Τεχνολογιών: ευφυή συστήματα μεταφορών, διαχείρισης νερού, παρακολούθησης περιβάλλοντος, ευφυείς ενεργειακές εφαρμογές
Ψηφιακή Διακυβέρνηση, Εργασία και Επιχειρηματικότητα: τηλε-εργασία, ηλεκτρονικό εμπόριο συστήματα εξυπηρέτησης πολιτών, ενοποιημένα συστήματα διαχείρισης δημόσιων υπηρεσιών